Jutri, v nedeljo 30. t.m. ob 8.30 bo na sedežu KP v Domu pristaniških delavcev važna seja občinskih svetovalcev KP in SIAU. Vsi svetovalci so vabljeni, da se seje udeležijo.

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S. T. O.

V torek 1. aprila ob 20. uri bo v Kinu ob morju

ZBOROVANJE TOV. VIDALIJA

OBNOVLJENA IZDAJA LETO IV. ŠTEV. 172 — TRST SOBOTA, 29. MARCA 1952. — CENA 20 LIR

NOV NAČIN KOLABORACIONIZMA

...lantenuti di prima categoria — bi dejal odv. Stocca Tr...kega bloka — so te dni pokazali, do kje sega njihovo ...motno klečeplazenje. Ob tej ...ki se je ustvarila «fronta» ...pcev policijskih pendrekov, ...ževalcev kolonialnega sistema, zločinskih bedakov, ki po ...i gospodarjevi klofuti iščejo v svoji nizkotni vnemi še ...go, močnejšo batino.

...ato je gospodar lahko zadovoljen: hlapčevstvo njegovih ...licnih lakajev je te dni dosegelo ognjen krst in se je izkazalo kot brezmejno.

* * *

...si naši ljudje poznajo dolke preteklega tedna. Preprosto število tistih Tržačanov, ki si želijo vrnitve Italije ...si mislijo, da bodo s to vrvijo rešili svoja vprašanja, ...20. marca hoteli manifestirati na Velikem trgu pod vodstvom italijanskih šovinističnih ...ank, ki so jih sklicale skupnosti, obnavljajoč spomin na ...rdečo mrhovino sleparske ...stranske note. Voditelji, organizatorji in pokrovitelji te ma...estacije so jo kot vedno ...ušali izrabiti za svoje uma...ne volilne špekulacije. To...v določenem trenutku je ...segla vmes Vojaška uprava, ki je zaukazala «najboljši ...liciji na svetu», naj pokaže ...je kolonialne sposobnosti. ...Tako so se začeli tisti nemiri, ki so za nekaj dni vznemirili Trst in mednarodno javnost.

* * *

...teh vročih dneh so se v ...ji pravi luči pokazali prijatelji in sovražniki STO, Trsta in interesov našega prebivalstva: brutalni kolonializem ...patorjev, provokatorski in ...kulativni nameni voditeljev italijanskih šovinističnih ...ank, oholo in prevzetno ro...rjenje in izzivanje fašistih izmečkov, za vsakega člo...ka nevredno zadovoljstvo ti...lašistov in «indipendentistov» ...d divjanjem policije in ko...ialnim vedenjem okupator...

Komunistična partija je kot ...dno zavzela svoje neod...no, jasno in svojim načelom ...sledno stališče. Obsodila je ...lonialne metode, ki se jih ...služuje Vojaška uprava na ...šem področju, pozvala vse ...ebivalstvo v borbo proti tem ...todam; nakazala, da je glavni sovražnik nas vseh ameriško-angleški imperializem; ...krinkala voditelje italijanskih šovinistov kot špekulante in sleparje, obsodila fašistične provokatorje, pred javnost ožigosala titofašiste in «indipendentiste» kot nevretenste hlapce okupatorjev. In tokrat se je obrnila na vse ...di, ki hočejo dobro svoje...u mestu in ozemlju, naj se ...ružijo v zahtevi po demo...atičnih svoboščinah v coni ...in B STO, v zahtevi po ustanovitvi STO, ki bi napravilo ...nec sedanjemu nevzdržnemu ...nju.

* * *

Komunistična partija je že ...go pred temi dogodki obso...la stanje, ki so ga uvedli ...nerško - angleški - titovski ...upatorji na našem Ozemlju. ...pred leti je svarila pred ...meni tujcev. Proti njej so se ...upatorji najbolj zaganjali: ...ena zborovanja so bila pre...vedana, njeni lepaki in le...ki cenzurirani, njeni sedeži ...kvirirani, njeni člani zaslepljeni in terorizirani, demo...atične organizacije so bile ...gnane iz svojih domov, dru...no tov. Cattonarja so brez ...iziva odgnali čez devinski ...ok itd.

Zato je naša Partija vedno ...trajala na predlogu, da se v ...rambo demokratičnih svo...ščin ostvari široka fronta ...eh ljudi, vseh strank nad ...ako politično, ozemeljsko, ...rsko opredelitvijo, brez na...dnostne razlike.

Naša Partija je vedno dosle...o vztrajala na svojem sta...ču, da so demokratične svo...ščine nedeljive in da se je ...eba postaviti proti vsaki nji...vi kršitvi, četudi bi bili pri...deti ljudje ali stranke nas...rotnega tabora. To je doka...la v neštetih prilikah. Borila je za izpustitev dr. Sfiligoja slovenskega nacionalista Gorice, čeprav je protikomunistično usmerjen; borila se ...in ostro protestirala, ko je ...ojaška uprava na nedemo...ratičen način odvzela volilno ...ravico titofašistu Stoki, čeprav pripada gibanju najzvestejših hlapcev imperializma; branila je stališče odg. urednika «Primorskega» Renka, ko ga pred sodiščem niso hoteli pustiti, da govori v svojem materinem jeziku itd.

Zvesta svojemu načelu borbe proti vsaki kršitvi svobode in demokratičnih pravic se je tudi ob surovem zadržanju policije proti manifestaciji italijanskih šovinistov in ob zasmehovalnem stališču odgovornih oblasti postavila ob stran tistih ljudi, ki jih je tokrat kolonializem prizadel. To pa prav gotovo ne pomeni, da se strinja s cilji manifestantov. Nasprotno, takoj je obsodila špekulacije voditeljev šovinističnih strank in pozvala na razkrinkanje fašističnih provokatorjev, ki so skušali izkoristiti manifestacijo za svoje proslule cilje, pri čemer so jim odgovorni činitelji šli na roko.

Komunistična partija je tudi ob tej priliki nakazala prebivalstvu, da je glavni sovražnik anglo-ameriški imperializem in da proti njemu morajo veljati napori vseh ljudi, ki hočejo dobro sebi in lastnemu mestu.

* * *

Ob teh dogodkih pa so titofašisti, «indipendentisti» in slovenski nacionalisti igrali vlogo, ki se je sramuje vsak pošten človek. Zgodovina bo na vekomaj z zaničevanjem govorila o sramiti teh skupin, ki so iz teh dogodkov izšle brez časti.

Prvič v zgodovini našega mesta se je zgodilo, da je Tržačan poljubil roko, ki ga biča. Samo ljudje, ki so sovražniki samega sebe lahko napravijo kaj takega, kot so napravili titofašisti, belčki in takozvani indipendentisti.

Komu so te dni ploskali titofašisti, Agnelettovci, Sosičevci, Tončičevci? Ploskali so tistim, ki nočejo priznati Slovencem pravice do enakopravnosti, do človeka vrednega življenja, do samostojnega narodnostnega, političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Odobravali so početje tistih ljudi, ki so izdali ukaz 183, ki so izdali zakon o vezanih listah, ki so vedno in ob vsaki priliki podprli in vedno podpirajo zapostavljanje Slovencev na vseh poljih. Ploskali so sovražnikom Svobodnega tržaškega ozemlja, ki se ravno te dni pogajajo za njegovo razkosanje. Strinjajo se s sovražniki najosnovnejših slovenskih pravic na STO. In ti ljudje naj bi imeli pravico govoriti v našem imenu? Ne, oni lahko govorijo le v imenu svojih gospodarjev, v imenu Vojaške uprave, v imenu Amerikancev in Angležev. Oni so te dni zgubili vsako pravico do slovenskega in tržaškega imena, oni so se končno tudi širši javnosti pokazali v luči poturic, ki pomagajo teptati lasten narod, lastno ljudstvo.

* * *

Titofašisti ugotavljajo, da se je v teh dneh «ostvarila» fronta v kateri so oni, belčki in «indipendentisti». Oni pravijo, da v «teh skupinah... obstojajo še razne protidemokratične tendence... vendar se iste objektivno in dejansko uvrščajo v antifašistično fronto». Tako so titofašisti, torej, sklenili zavezništvo s Stocco, s svojo kreaturo Sporerjem, s tistimi belčki, o katerih so večkrat uspešno dokazovali, da so navadni špijoni Amerikancev in Angležev, da so sodelovali z domobranci in nacisti itd. V resnici se je pod vodstvom titofašistov «ostvarila fronta» najnesramnejših hlapcev imperializma. To «fronto» je treba razkrinkati kot peščico slovenskemu narodu sovražnih ljudi, hlapcev najhujšega in glavnega sovražnika Slovencev in Tržaškega ozemlja: ameriško-angleškega imperializma.

* * *

Naša Partija je prepričana, da se bo po teh dogodkih v Trstu razširila protiimperialistična fronta, fronta za dosego demokratičnih svoboščin v coni A in B, fronta proti kolonialnemu zatiranju. Rešitev, ki more vsestransko odpraviti vsa ta vprašanja, pa je ustanovitev STO in v tej zahtevi, naj se vsi Tržačani združijo. Le na ta način ne bomo več doživljali tistega, kar smo morali gledati pred dnevi.

KAREL SISKOVIČ

PO RAZGOVORIH V WASHINGTONU, LONDONU IN BEOGRADU

Tito je prodal cono A De Gasperiju in imperialistom

Skupno poročilo angleške, ameriške in italijanske vlade - De Gasperi naj bi se udeležil uprave cone A skupno s sedanjimi okupatorji - Cona B prepuščena Titu - Ostvarimo široko fronto proti barantanju!

Na koncu pogajanj med angleško in ameriško vlado v Washingtonu, med italijansko in angleško vlado v Londonu in med angleško in titofašistično vlado v Beogradu je De Gasperi v četrtek sprejel angleškega veleposlanika Malleta in ameriškega odpravnika poslov Thompsona na daljši razgovor, po katerem so izdali naslednje poročilo: «Tri vlade so sklenile skupno preučiti ukrepe v coni A STO za dosego tesnejšega sodelovanja med njimi in s krajevnimi oblastmi v duhu prijateljskih odnosov, ki jih združujejo v atlantskem zavezništvu».

Nato je italijanska vlada izdala drugo poročilo, v katerem se pravi, da se bodo v najkrajšem času začeli razgovori med angleško, ameriško in italijansko vlado za določitev načina italijanske soudeležbe pri upravi cone A STO. V poročilu je tudi rečeno, da bo v coni B ostalo vse pri starem.

Te vesti so zelo težke za na se prebivalstvo, s katerim nesramno mešetarijo imperialisti, šisti so v tem primeru dokazali, da so za nekaj dolarjev in za cono B pristali na razkosanje STO, t.j. na grobo kršitev Mirovne pogodbe z Italijo, na zaničevanje volje in želje našega prebivalstva. Če bo ta «rešitev», ki je vojnohujskaškega in protiljudskega značaja, stopila v veljavo, se imamo zahvaliti le Titu in njegovi tolpi imperialističnih hlapcev. Zato naj naši ljudje, prav posebno Slovenci, vedo, da so jih titofašisti prodali na najnesramnejši način.

Na vsak način, naj se naše prebivalstvo zaveda, da je še čas zahtevati uveljavitev STO. Če bomo ostvarili enotno in močno fronto večine prebivalstva, bomo ustavili zločinsko roko mešetarjev. Zato naj se vsi strnejo okrog Komunistične partije, zahteva spoštovanje mirovne pogodbe in usanovitev STO.

* * *

Takoj v začetku tega tedna je prišla popolnoma do izraza špekulacija mednarodnega obsega, ki so jo vodili in jo še vodijo imperialisti, De Gasperijevi klerikalci in titofašistična vlada v zvezi z manifestacijo 20. marca.

Postalo je jasno, da so italijanski iredentistični krogi priredili manifestacijo za svoje prevarantske volilne namene. A manifestacija se jim je v rokah izrodila in v določenem trenutku postala protimperialističnega značaja. Zato so angleški in ameriški vladni krogi začeli zahtevati od De Gasperija, naj izda ukaz za prekinitev manifestacij. Acheson je celo oholo izjavil, da se morajo manifestacije takoj nehati,

Tako se je opazilo, medtem ko se je ameriško-angleška policija v Trstu izkazala s svojo surovostjo in pristnim kolonialnim zadržanjem in medtem ko je tudi v Italiji Scelbova policija divjala nad demonstranti, čeprav so i v Trstu i v Italiji puščali, naj fašisti nemoteno uprizarjajo svoje protiljudske in provokatorske izgrede (glej napad proti Fronti za neodvisnost in protislovenski izbruhi v Trstu), da so začeli delovati diplomatski organi zainteresiranih vlad.

Te dni se v Londonu vodijo razgovori med angleško in italijansko vlado, v Washingtonu med angleško in ameriško, v Beogradu med angleško in titofašistično. Vsa ta nenadna mrzlica v pogajanjih je izbruhnila v mestih — kjer bi radi kovali našo usodo, ne da bi nas poklicali, da bi povedali svoje mnenje — ker se je te dni pojavila nevarnost, da se bo v Trstu sklenila široka protiimperialistična fronta in da se bo okrepilo komunistično gibanje. Poleg tega hočejo imperialisti čimprej zaključiti tržaško vprašanje, ki jim dela toliko preglavic.

Sedaj je položaj nastednji. Eden je italijanskemu poslaniku Brosiu dejal, da je tristranska nota za zahodne velesile še vedno veljavna, a . . . da je treba nemudoma pristopiti k . . . pogajanjem s Titom. Eden je dejansko rekel, naj De Gasperi napravi križ s tristransko noto in naj se zmeni direktno s Titom. Na drugi strani ameriška agencija «United Press» razširja članek novinarja Thalerja, ki pravi, da bodo ZDA in Anglija «ponovno pozvale Italijo in Jugoslavijo, naj se sporazumeta enkrat za vselej». Prav tako je prišlo med Angleži in Amerikanci do prepričanja, da je treba «čimprej» doseči «vsaj začasno rešitev» tržaškega vprašanja, ki naj bi odprla pot k «dokončni ureditvi».

Ta «začasna rešitev» pomenja: popolno upravno vključitev področja A STO v italijansko državo in možnost, da pridejo v cono A tudi nekateri italijanski vojaški oddelki. Stanje pa bi vsekakor ostalo na istem, ker bi se do sprememb. Titofašisti bi jo lahko nadalje požirali in teroriali ameriško-angleška okupacija nadaljevala. V coni B ne bi prišlo zirali. To je predlog, ki se je porodil v glavah ameriških in angleških krogov. S tem predlogom so italijanski vladni krogi zadovoljni, ker obljubljajo svojim manevrnim množicam, da je ta «rešitev le začasna».

To je, torej, brez krinke tisto barantanje in razkosanje STO, ki

(Nadaljevanje na IV. strani)

Radio Moskva o tržaškem vprašanju

V nedeljo zjutraj je Radio Moskva oddala članek svojega komentatorja o položaju, ki je nastal v Trstu zaradi ameriško-angleške okupacije. Radio Moskva je obtožila zahodne velesile kršenja mirovne pogodbe z Italijo. Prav tako je ponovno ugotovila, da zahodne velesile niso storile najmanjšega koraka za ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja.

Komentator moskovskega radia je nato poudaril, da bi Trst po določilih mirovne pogodbe moral že biti demilitariziran in nevtraliziran in da bi Varnostni svet že moral imenovati guvernerja. Radio Moskva je prav tako poudaril, da so Združene države Amerike in Velika Britanija odgovorne, ker tržaško vprašanje še ni bilo rešeno, kot predvideva Mirovna pogodba z Italijo. «Če bi se uveljavila Mirovna pogodba — je dejal sovjetski komentator — bi okupacijske čete že izpraznile Trst».

Kot nalašč in pravočasno je prišel komentar moskovskega radia, da brez nobenega dvoma določi odgovornosti za sedanje nevzdržno stanje na Tržaškem ozemlju, ki so ga ameriški in angleški imperialisti skupno s titofašisti spremenili v kolonijo, kjer je vsak državljan izpostavljen milosti in nemilosti okupacijskih čet in policistov. Prav tako zelo jasno razkrinkuje sedanje imperialistične, Titove in De Gasperijeve manevre za njegovo barantanje in razkosanje. Edina rešitev iz sedanjega nevzdržnega stanja je uveljavitev Mirovne pogodbe z Italijo.

ZAHODNE VELESILE odbile predloge ZSSR

Imperialisti nočejo miroljubne nemške države

V torek so poslaniki ZDA, Velike Britanije in Francije v Moskvi izročili sovjetskemu zunanjemu ministru Višinskemu odgovor treh zahodnih velesil na noto, v kateri je sovjetska vlada predlagala začetek pogajanj štirih velesil za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Ta nota je predlagala združitev Nemčije, njeno neodvisnost, umik vseh okupacijskih čet, prepoved udeležbe v kakršni koli vojaški zvezi, možnost mirnega razvoja in oborožitev za obrambne potrebe.

Zahodne velesile so se dva tedna pogajale preko svojih opolnomočenih diplomatov za sestavo odgovora. Javno mnenje je v teh tednih silno pritiskalo na francosko in angleško vlado in zahtevalo, naj sprejmeta sovjetske predloge. Veliko gibanje za sprejem sovjetske note se je opazilo tudi v Nemčiji. A odgovor zahodnih velesil, čeprav ni tako napadalen kot prejšnji, zavrača vse sovjetske predloge, zahteva, naj bi združena Nemčija ostala članica Atlantskega pakta, ne priznava potsdamskih dogovorov glede novih nemških meja in postavlja predlog o volitvah pod kontrolo OZN, t.j. ZDA.

Voščila Togliattiju

26. marca je ljubljeni voditelj italijanskega ljudstva in Komunistične partije Italije tov. Palmiro Togliatti slavil svoj 59. rojstni dan.

Tudi tržaško delovno ljudstvo se je spomnilo velikega voditelja in mu poslalo svoja voščila. Izvršni komite KP in ZKM STO sta mu poslala brzojavki, v katerih mu želita vse najboljše. Tudi naš list mu je poslal naslednji pozdrav:

«Palmiro Togliatti - Rim — Uredništvo «Dela» ti želi, da bi še dolgo ostal na čelu italijanskega ljudstva v borbi za mir, svobodo in demokracijo. Za uredništvo: K. Siškovič».

TUDI TITOFAŠISTI SO KRIVI, DA SO NAM VSILILI SLEPARIJO VEZANIH LIST

Volitve bodo 25. maja s sistemom vezanih list

"Apparentamento„ naj bi bil korenček za nacionaliste, s katerim se strinja tudi beograjska fašistična vlada - Znak bojazni protiljudskih krogov pred komunisti

V sredo 26. t. m. je Vojaška uprava sporočila naslednje: «Dne 6. oktobra pr. l. je bilo sporočeno, da bodo volitve na britsko-ameriškem področju l. 1952 na dan, ki bo še določen. Gen. Winterton je že dalj časa Gasperijeva za te volitve. Zdaj lahko sporoči, da bodo upravne volitve isti dan kot v srednji in južni Italiji. Uporabljen bo sistem vezanih listn. Prav te dni je De Gaspedijeva vlada sporočila, da bodo upravne volitve v Italiji zadnjo nedeljo maja, t. j. 25. maja t. l.

Ameriško-angleški okupacijski oblasti področja A STO se je, torej, zdelo umestno, da milostno sporoči Tržačanom vest o razpisu volitev in načinu, s katerim se bodo vršile. 60 dni pred določenim datumom so se gg. generali, ki upravljajo naše področje, spomnili, da je le treba sporočiti prizadetemu prebivalstvu vest ki ga toliko zanima in ki jo je že toliko časa pričakovalo.

Že od vsega začetka, t. j. že lani, ko so italijanske iredentistične stranke začele zahtevati raztegnitev sistema vezanih list na naše področje, je naša Partija začela protestirati in zahtevati, naj ostane sistem v veljavi, po katerem smo volili leta 1949. Letos so se naši protesti podvojili, ker so italijanske šovinistične stranke začele računati le na ta sleparski sistem,

Te dni pa smo bili priča špekulaciji, ki so voditelji iredentističnih strank hoteli uprizoriti ob 20. marcu z organiziranjem tiste manifestacije, ki jim je ušla iz rok in se je do določene mere spremenila v proti - imperialistični protest. Sedaj smo gotovi, da so ti voditelji skušali z varanjem množic, ki so jih v imenu goljufive tristranske note poslali na trg in na ulice, kar so z vsemi svojim silami skušali izrabiti fašistični tolovaji, dobiti to, kar so jim gospodarji iz Londona in Washingtona dali, t. j. volitve na podlagi sistema vezanih list. Ta sleparija, ki spreminja stranke, ki se je poslužujejo, v tatove sedežev, je korenček nezadovljnemu hlapcu, ki je nadomestil drugo sleparijo, t. j. tristransko izjavo o vrnitvi STO Italiji.

Toda med sokrivce za raztegnitev tega nedemokratičnega in srednjeveškega volilnega sistema moramo prišteti še titofašiste, oz. beograjsko vlado. Ne smemo pozabiti, da je bil jugoslovanski predstavnik v Trstu dr. Zemljak pri gen. Wintertonu istega dne, ko je ZVU ponovno pokazala, da smatra Tržačane za brezpravno kolonialno pleme. Dr. Zemljak, kot pravijo beograjski uradni krogi, se je z Wintertonom razgovarjal o volitvah. Poročila vedo tudi povedati, da je razgovor «potekal v zelo prisrčnem ozračju». Saj ni čudno. Torej g. dr. Zemljak je od gen. Wintertona zvedel, da volitve bodo 25. maja in da bo raztegnjen na področje tudi sistem vezanih list. In če je vedel dr. Zemljak, so vedeli tudi tržaški titofašisti. Oni pa niso niti z besedico omenili tega sada tajne diplomacije, ki se ji tako rade volje vdinja Tito. Niti z besedico niso hoteli omogočiti Tržačanom, da bi zvedeli za to sleparijo in da bi tako proti njej odločno protestirali. Ne, titofašisti tega niso povedali, ker se s sistemom vezanih list strinjajo kljub vsej svoji demagogiji in ker je beograjska vlada rade volje pristala na sistem vezanih list, t. j. na še nadaljnje vključevanje Trsta in področja A v italijanski sistem.

Toda tržaško ljudstvo ve, da je sistem vezanih list znak strahu sovražnikov pred njegovo močjo in pred močjo komunistov. Tako skušajo s sleparijo zadušiti glas ljudstva in komunistov. A tudi sleparija jim bo prinesla poraz: tako italijanskim šovinistom kot titofašistom ni njihovim slovenskim ter italijanskim indipendentističnim hlapčkom.

(Nadaljevanje na IV. strani)

Odločen nastop občinskega sveta proti kolonialnim sistemom

Skupna resolucija - Govor tov. Pogassija - Ustanovitev STO je edini izhod iz sedanjega položaja

Na torkovi seji tržaškega občinskega sveta je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija, v katero sta bila vnešena dva popravka komunistične skupine:

«Tržaški občinski svet, zavedajoč se mandata, ki ga je prejel od svobodnih glasov volilcev, in izražajoč voljo prebivalstva, DVIGA zaradi tendencioznih izjav ZVU o odgovornosti in poteku težkih incidentov, izzvanih od brez pomislekа izdanih ukazov, ki so bili z brutalnim nasiljem izvedeni od oddelkov Policije Julijske benečije, pred kulturnim svetom svoj odločni protest zaradi kršitve svoboščin prebivalstva; ZAHTEVA takojšnjo izpustitev vseh aretirancev, ki so krivi le, da so reagirali proti nepravičnim in nepremišljenim dejanjem izvršne oblasti; POZIVA občinski odbor, naj nadaljuje svojo akcijo za osamitev okupacijskih oblasti, dokler se ne bo odpravila žalitev, ki jo je utrpelo prebivalstvo; PONOVNO POUDARJA svojo voljo, da bo odločno nadaljeval obrambo osnovnih pravic državljanov in vseh demokratičnih svoboščin; OBNAVLJA izraz svoje solidarnosti prebivalstvu cone B, ki je prepuščeno od brezbrižnega stališča neposredno odgovornih velesil najtežjemu preganjanju Titovega terorističnega režima».

* * *

V torek zvečer je bil prostor za občinstvo prepoln ljudi, ki so hoteli vedeti, kakšno stališče bo zavzel tržaški občinski svet ob najnovejših dogodkih, ki so ponovno dokazali vsemu prebivalstvu, da se Trst vedno bolj spreminja v kolonijo, v kateri je nemogoče izreči besedo, ki bi nasprotovala volji in želji okupatorjev.

Prvi je v torek zvečer spregovoril župan Bartoli, ki je v svojem govoru ponovil potek dogodkov poslednjih dni in izrekel marsikatero obtožbo, ki jo komunisti že toliko časa ponavljajo, čeprav so jih drugi skušali ignorirati. Zupan je v svojem običajnem tonu, s katerim je marsikaj skušal omiliti, priznal, da anglo-ameriški imperialisti smatrajo naše mesto in ozemlje kot kolonijo, ravnajo z njegovim prebivalstvom kot s kolonialnim ljudstvom in mu kratijo najosnovnejše demokratične pravice, kar so dokazali dogodki zadnjih dni.

Tov. Pogassi je tudi spregovoril. V svojem govoru je predvsem opozoril občinski svet na dejstvo, da so dogodki zadnjih dni posledica kolonialistične politike, ki so jo pri nas uvedle okupacijske oblasti. Cilj te politike je skrajna omejitev vseh svoboščin tako, da se ljudstvu onemogoči demokratično izživljanje.

Na to je omenil vse omejitve demokratičnih svoboščin, ki so jih oblasti izvedle proti Komunistični partiji in demokratičnim organizacijam: izgon iz sedežev, prepoved lepakov in letakov proti imperializmu in titofašizmu, izgon družine tov. Cattonarja itd. Celo pretekli teden, ko se je nad nam sovražnimi strankami zbirala nevihta, je conski predsednik Palutan prepovedal lepak, ki je protestiral proti titovskemu terorju. Vse to — je dejal tov. Pogassi — je komunistična skupina iznesla na občinskem svetu. A vse ostale skupine so vedno ignorirale ta dejstva ali pa jih zavračale. Naša skupina je večkrat opozarjala nam sovražne in protikomunistično usmerjene skupine, naj se spomnijo na rek «Danes meni, jutri tebi». To, na kar smo opozarjali, se je prav kmalu uresničilo.

Zato pa je KP predlagala vsem strankam in gibanjem Trsta skupno akcijo za obrambo demokratičnih pravic v coni A in B. Tov. Pogassi je dokazal absurdnost zahteve italijanskih nacionalistov po uveljavitvi ničvredne krpe papirja 20. marca 1948., ki se ji smejejo in jo tajijo celo oni, ki so jo izdali. Prav zato — je dejal tov. Pogassi — je potrebno, da se vsi Tržačani združijo in zahtevajo uveljavitev mirovne pogodbe z Italijo, t. j. ustanovitev STO, imenovanje guvernerja, združitev obeh con in umik okupacijskih čet. Samo taka rešitev jamči vsem Tržačanom, vsakega političnega mišljenja in vsa-

(Nadaljevanje na IV. strani)

OD TEDNA do tedna

PETEK 21. marca: Po poročilih kitajske uradne agencije so Amerikanci 6. in 10. t. m. odvrgli v kitajski pokrajini Cekolon okužene kose svinjskega mesa — *Ameriški* minister za obrambo Lovett je izjavil, da bodo ZDA posegle v indokitajsko vojno če se pojavijo «vmešavanja od zunaj», s to izjavo je pripravil morebitni ameriški napad na Vietnam — *Grotewohl,* ministrski predsednik Nemške dem. rep. je izjavil, da njegova vlada pristaja na svobodne volitve po svej Nemčiji, toda brez vmešavanja tujcev — *V Nemški* dem. rep. je vlada zopet znižala cene za 35% — *Maroški* sultan je naslovil francoski vladi spomenico, v kateri zahteva neodvisnost dežele

SOBOTA 22. marca: Vlade zahodnih velesil so izročile svojim poslanikom v Moskvi odgovor na noto sovjetske vlade glede Nemčije — *Nenadoma* se je britanski poslanik Stevenson v Egiptu podal k egiptovskemu ministrskemu predsedniku Hilali paša, s katerim je imel daljši razgovor s katerim sta zaman skušala preučiti možnost začetka uradnih pogajanj — *Vietnamska* uradna agencija sporoča, da so Francozi v težkih bojih severno od Saigona zgubili v teh zadnjih časih 1500 mož in večjo količino vojnega materiala — *Sekretar* PSI Nenni se je podal k De Gasperiju in zahteval od njega ponovno uvedbo proporčnega volilnega sistema — *Silovit* ciklon se je pojavil nad ameriškimi državami Tennessee, Arkansas in Mississipi; bilo je 214 mrtvih in 1000 ranjenih

NEDELJA 23. marca: Indijska vlada nadaljuje z aretacijami komunistov; njena policija je aretirala nekatere voditelje države Madras in pokrajine Kerala — *V predmestju* Sevilje v Španiji je prišlo do spopada med partizani in frankisti — *V vzhodnem* Berlinu je bila velika ljudska manifestacija za rešitev Beloyannisa — *Kvakeriski* voditelj Bailey je zahteval odstop Anglije iz Atlantskega pakta — *Dva madžarska* škofa sta zahtevala od OZN, naj napravi konec bakteriološki vojni — *Silovit* ciklon v ZDA se je raztegnil še na Missouri in Kentucky; število mrtvih se je povišalo na 242 in ranjenih na 2.000.

PONEDELJEK 24. marca: Francoski zunanji minister Schuman je danes izjavil, da nasprotuje sprejetju sovjetskih predlogov glede Nemčije — *Egiptski* ministrski predsednik je protiustavno razpustil parlament in določil volitve za 18. maja — *Vietnamski* partizani so vrgli v zrak francoski oklopni vlak na progi Saigon-Atrung — *Skupina* juristov in novinarjev je v Mandžuriji začela preiskavo glede ameriških bakterioloških napadov — *Japonska* Yošidova vlada je amnestirala milijon vojnih zločincev, ki so bili obsojeni zaradi grozodejstev, ki so jih izvršili za časa vojne — *Policija* je v Tunisu aretirala člana CK KP Tunizije in nekega aktivista

TOREK 25. marca: Danes so objavili zahodni odgovor sovjetski noti glede Nemčije; odgovor je popolnoma negativen — *Francoska* vlada je zahtevala od tunižkega beya razpust vlade; bey je zavrnil to nečuveno zahtevo — *V Egiptu* je policija aretirala socialdemokratskega voditelja Sukrija — *V bitki* med malajskimi partizani in Angleži pri Tanjing Malimu so Angleži imeli 12 mrtvih in 8 ranjenih; partizani so imeli 2 mrtva — *V Birmaniji* so v teku težki boji med partizani in vladnimi oddelki — *Stevilni* ameriški vohuni, ki so jih spustili s padali, da bi pregledali učinke bakteriološke vojne, so bili aretirani v Sev. Koreji — *Italijanski* senat je odbil zakonski osnutek za omejitev sindikalnih svoboščin — *V rudniku* Mignano v Abruzzih se je sesul rov; bilo je 39 mrtvih in 30 ranjenih

SREDA 26. marca: Nenadno so francoske oblasti v Tuniziji aretirale ministrskega predsednika Senika, 3 ministre, 500 drugih ljudi, proglasile obsedno stanje in cenzuro, da bi v imenu zahodne «kulture» vzpostavile «mir» — *Na seji* razorožitvene komisije OZN je sovjetski delegat Malik zahteval prepoved bakteriološkega orožja — *V Anamu* je nek francoski bataljon imel v bitkah z ljudsko vojsko več sto mrtvih, ranjenih in pogrešanih — *Začelo* se je zasedanje Vrhovnega sovjeta ZSSR — *Otvoril* se je libijski parlament — *De Gasperijeva* vlada noče izdati potnih listov italijanskim delegatom moskovske gospodarske konference.

CETRTEK 27. marca: V Monakovem so neznanci naslovili kancelerju Zahodne Nemčije Adenauerju zavoj, ki je na pošti eksplodiral in povzročil več ranjenih — *V Tuniziji* se nadaljuje terorizem Francozov, ki nameravajo aretirati celo kralja, t.j. Beya — *Ameriški* zločinci so sedem ur bombardirali prestolnico Severne Koreje Pyongyang in odmetali ogromno količino bacilov kuge — *Vrhovni* sovjet Ruske sovjetske republike je sprejel proračun za tekoče leto, ki predvideva 90% svojih izdatkov za mirnodobske smotre — *V manifestaciji* solidarnosti s Trstom je policija v Napoli aretirala 350 ljudi in jih ranila 80.

ZRCALO

KDO HLAPCUJE

Fr. Stoka (pravili so, da so ga odslovili in da obdeluje domače polje na Kontovelu) v nedeljski številki «Primorskega»: «Kajti tržaški delavec ni bil nikoli, ne more biti in tudi nikoli ne bo hlapec italijanskega imperializma».

Za enkrat se z možem strinjamo. Toda stavku bi moral dodati nekaj, kar je poglavitnega značaja v današnji dobi: namreč da tržaški delavec prav tako ni bil, ne more biti in nikoli ne bo hlapec anglo-ameriškega imperializma, t. j. kot titofašisti. Naš delavec se prav dobro zaveda, da je danes njegov glavni sovražnik prav ameriško-angleški imperializem, da za njim pridejo titofašisti in še za njimi italijanski ter slovenski nacionalisti. To bi g. Stoka zelo rade volje prikril samemu sebi, a ne more.

POMOC IMPERIALISTOM

Titovska «ljudska» fronta v svojem pozivu, ki ga je «Primorski» objavil:»... *opozarja tržaško prebivalstvo na nujnost združitve v borbeno demokratično fronto za obrambo svobode in teženj tržaškega prebivalstva po neodvisnosti».*

Besede so zelo lepe in zapeljive. Toda za temi besedami se skriva obramba početja ameriško-angleških okupatorjev in njihove policije na STO ter klavrn poskus, da bi združili Tržačane v «fronto», ki bi ji stal na čelu g. gen. Winterton.

MARMELADA

Nenadoma smo spoznali najpridnejše hlapce ameriško-angleških imperialistov in tukajšnje Vojaške uprave, ki je za njih tudi zavezniška. Te hlapce lahko spoznaš, če si te dni bral «Primorski» *in* «Corriere di Trieste» *(ki ga je, če tega še ne veste, držala pri krstu znana angleška vohunka Marija Viljanova), ki sta objavljala izjave titofašistov, titopendentistov, Stoccovih «indipendentistov», Agnelettove SDZ, Agneletto - Sosič - Tončičevega «Akcijskega odbora za obrambo STO» (po dolgem času prebujen iz mrtvaškega spanja pravičnih). Marmelada je kompletna, ni kaj reči. Našim slovenskim nasprotnikom se zelo čudimo, da so se hoteli izkazati tako iskreni prijatelji Amerikancev in Angležev, ki so poglavitni krivci, da še STO še do sedaj ni ustanovilo in da smo Slovenci še vedno «brezpravno pleme». Najiskrenejše čestitke, gospodje!*

D. H. SE OGLASA

D. H., ki noče ponatisniti svojih člankov proti ameriško-angleškim imperialistom pred 28. junijem 1948., kot smo ga pozivali, piše v «Primorskem»: «*V tem obrazu so tržaški Slovenci in vsi iskreni tržaški demokratični Italijani...*»

Tako, torej, on med Slovenci ne razlikuje demokratov od nedemokratov, kar pa dela z Italijani. Zanj med Slovenci ni fašistov, ni sovražnikov ljudstva, ni hlapcev anglo-ameriškega imperializma. Že to dejstvo nam dokazuje, kakšen histeričen šovinist je. On bi hotel s takim razlikovanjem reči, da je med Italijani le malo «iskrenih demokratov». V resnici je i med Italijani i med Slovenci le malo takih «iskrenih demokratov», kot jih g. D. H. pojmuje, ker je večina sestavljena iz ljudi, ki jim beseda «demokracija» ne pomenja hlapčevanje in poljubljanje udarjajoče roke sovražniku lastnega naroda.

STROKOVNJAKI SO

«Corriere di Trieste» *25. t. m. objavlja članek* «Tehnika fašizma» *in opozarja vse tu na našo škodo bivajoče Angleže in Amerikance, da ga bo dva dni pozneje objavil v angleščini. In tako je tudi bilo. Temu titopendentističnemu listu pa ni bilo treba objavljati tega članka v angleščini in se toliko mučiti s prevajanjem. Angleški in ameriški imperialisti prav dobro vedo, kakšna je tehnika fašizma, nacizma, frankizma in titofašizma. Oni so strokovnjaki v takih rečeh, ker brez njihove konkretne pomoči in potuhe ne bi bilo Mussolinija, Hitlerja, Franca, Tita, Perona itd. ne bi bilo 50 milijonov mrtvih II, svetovne vojne in bi ljudstvo že v kali zadušilo take tipe.*

PAVLIHA BI MU ZAVIDAL . . .

V «*Primorskem*» 26. t. m. gospod D. H., ki še nima poguma, da bi se podpisal s polnim imenom: «*...zato smo proti formalni ustanovitvi STO*».

Toda to smo vedno vedeli, g. D. H., saj nam niste povedali nič novega. Prav dobro vemo, da je Tito dejal: «*Italijani lahko dobe Trst*». Zato se vi tega gospodarjevega reka pridno držite.

Mladinci, mladinke! Prvi maj se bliža. Ali se že pripravljate nanj s telovadnimi vajami?

Z VELIKIM USPEHOM ZAKLJUČENI "DNEVI POMLADI„

Mladinke, združimo se za lepše in pravičnejše življenje!

V kratkem času in s posebnim navdušenjem so dekleta uresničila iniciativo ZDZ. Vse prireditve «Dnevov pomladi» so doživele velik uspeh.

Zelo anzimivi so bili rezultati preiskave pri kateri je sodelovalo na stotine deklet iz Trsta in podeželja. Iz teh je razvidno v kako težkih pogojih delajo dekleta, ki so imele srečo dobiti kakšno zaposlitev.

Le nekaj podatkov poleg že objavljenih bo zadostovalo, da prikažemo neznosne delovne pogoje naših deklet. Veliko število deklet plete rafijo. Navedli bomo le dekle, ki plete kito s 17 niti in mora nepretrgoma delati 8 ur na dan, da zasluži 1440 lir na teden. S temi kitami izdeluje nato tovarna čevljev «Lucky Shoe» slamnato obutev. V tej tovarni so spet druga dekleta, ki delajo v posebno slabih pogojih. Nimajo posebnih oblek za delo, in na ta način uničujejo lastno obleko. Stranišča imajo skupno z moškimi. Po osmih urah dela morajo pomesti in pospraviti prostore tovarne, njih delo ni stalno in zato morajo večkrat ostati doma.

Pri ATI (Italijanskem tobačnem podjetju), kljub temu da je prepovedano zaradi nezdravega dela sprejemati mladoletno silo, dela 28 deklet, ki za 28 ur dela prejemajo le borih 600 lir.

Tovarna žarnic (FLENT) ne obratuje že več kot štirideset dni, dekleta pa prejemajo po 1.038 lir na teden.

Nato imamo še trgovske pomočnice, frizerke, uradnice itd., ki morajo delati po devet in še več ur na dan, njihove plače pa so bedne.

Mnogo je še deklet, ki delajo v še slabših delovnih pogojih, ki nam pa niso znani, ker se boje posledic s strani «gospodarjev» ali pa «dobrih gospodinj».

Na vseh manifestacijah «Dnevov pomladi» je bilo prikazano dejansko stanje naših mladink, da se mobilizira čimveč prebivalstva okrog mladink. To pa zaradi tega, ker mladinke katere koli stroke nimajo danes pred seboj nobene bodočnosti, posebno pa ne tiste, ki so brezposelne. Ce pomislimo, da bodo te mladinke bodoče matere, problem postane še toliko bolj tragičen.

Toda v enem tednu, ki je bil posvečen dekletom, ni bilo mogoče govoriti le o njih težavah. Dekleta so mlade, življenje je pred njimi. Zato se je treba pogumno upirati njegovim slabim stranem. Poleg dela je dekletom treba nuditi še veliko drugega. Dekleta se rade borijo s športom in so kljub številnim težavam organizirale košarkarski leteči turnir, ki je imel velik uspeh.

Gotovo lahko rečemo, da je bilo največ navdušenja na prireditvah s kulturnimi programi, ki so vsebovali razne zanimive in lepe točke kot balete, recitacije, petje solistov, duetov, kvartetov, nastopi pevskih zborov, harmonikašev itd.

V nedeljo 16. t. m. v Križu in istega dne pri Sv. Barbari sta se vršila praznika «Dnevov pomladi». V nedeljo 23, t. m. pa na Greti in na Opčinah, kjer so mladinke in mladinci prvič nastopili s komedijo «Jurij Tepček». Najbolj pa je uspel osrednji praznik «Dnevov pomladi» v Skednju, na katerem so tekmovala dekleta iz raznih sekcij v mestu in na podeželju. V četrtek je bila v krožku Tomažič konferenca o temi: «Sanje in resnica v tisku za mladinke».

Pomembna iniciativa je bila tudi razstava ročnih del, ki je bila otvorjena že v petek v Skednju in na kateri so bili poleg razstavljenih del, ki dokazujejo zmožnost naših deklet, prikazani tudi pogoji, v katerih delajo in kako jih izkoriščajo.

V nedeljo 23. t. m. je bilo v krožku Rinaldi zaključno zborovanje «Dnevov pomladi».

Po govoru, pozdravu in številnih intervencijah so dekleta pozvale vse mladinke, naj se združijo za lepši in pravičnejši svet in da «Dnevi pomladi» postanejo tradicionalen praznik, ki ga bodo prirejale vsako leto z večjim uspehom.

Kako pojema lesno bogastvo Jugoslavije

Titofašisti so slabši od Benečanov - Nenačrtno ropanje jugoslovanskih gozdov - Brezplačna delovna sila - Vse za izvoz

Po Primorskem se nekateri ljudje izražajo, da je sedanje ropanje jugoslovanskega lesnega bogastva s strani titovske vlade hujše od uničevanja gozdov po Krasu, ki so ga zakrivili Benečani, ki so rabili les za svoje ladje. Ti ljudje računajo, da je to ropanje hujše, ker so se Benečani omejili le na nek del Primorske, medtem ko so titovci začeli sekati kar skraja.

Gozdovi po vsej Jugoslaviji, a prav posebno v Sloveniji so se začeli krčiti. Prva leta se to ni opazilo. Opaža se sedaj, ker je ropanje že prišlo tako daleč, do so se po največjih gozdovih pojavile svetlejše lise, ki oznanjujejo, da tam ni več debel in da je bilo vse iztrebljeno brez razlike.

Titofašisti delajo z lesnim bogastvom Jugoslavije to, kar lahko dela tujec z imetjem, ki ni njegovo ali ki ga je izropal. Ze tako ravnanje dokazuje, da se titofašisti ne čutijo sinove jugoslovanske zemlje, marveč le poturice, ki prodajajo jugoslovanska bogastva tujcu, ki jih je kupil za 30 denarjev.

Žage delajo s polno paro. Les odhaja v velikih ladjah. Predvsem ga titofašisti pošiljajo v Anglijo in Zahodno Nemčijo. Tudi Italija ga dobi v precejšnji meri. A kljub temu da titofašisti ropajo z veliko naglico — ker pač vedo, da to ne bo trajalo dolgo — jugoslovanske gozdove, se opaža, da v Jugoslaviji... ni lesa za potrebe domačega prebivalstva. Vse gre v inozemstvo, vse je namenjeno tujcu.

Jugoslovanski les dela veliko konkurenco vsakemu drugemu lesu zaradi svoje prvovrstnosti in predvsem zaradi cene. Cene jugoslovanskega lesa so v resnici zelo nizke. Zato pa titofašisti najdejo veliko kupcev.

Ljudje se sprašujejo, zakaj je jugoslovanski les tako cenen. Odgovor ni težak. Titofašistični režim se v ropanju gozdov poslužuje srednjeveškega načina izkoriščanja delovne sile. V Srednjem veku je kmet moral delati nekaj dni na teden brezplačno za svojega graščaka. Tako morajo prebivalci Jugoslavije, predvsem kmetje, šolarji, dijaki in vojaki delati nekaj mesecev na leto za titofašistične hierarhe, ki jih plašujejo z zaporom za vsak znak odpora, z ognusno hrano, z umazanimi in nehigienskimi barakami itd. Titofašisti skušajo pač imeti tako delovno silo, ki najmanj stane. Jugoslovanski «prostovoljni» delavec je najbolj cenena delovna sila na svetu. Za to, kar ta delovna sila stane, se ne more primerijati niti s črnci, ki delajo v rudnikih zlata Južne Afrike, niti ne z indijskimi «parijami».

Zato titofašisti lahko konkurirajo s svojim lesom z vsako drugo državo. Naj omenimo tudi, da se titofašisti ne zadovoljujejo z brezplačno delovno silo, marveč zahtevajo, da jim nudi celo brezplačna proizvajalna sredstva: v tem primeru zahtevajo od kmetov, ki jih nasilno mobilizirajo, da prinesejo seboj orodje, vozove in vprežno živino. Na ta način titofašisti in jugoslovanski buržuji, kljub temu da prodajajo les po najnižjih cenah, imajo velikanske profite.

Titofašisti izvažajo predvcem izdelke in polizdelke, ki se iztekajo na Reko, kjer čakajo domače in tuje ladje.

Dogaja pa se tudi, da se les kopiči po magazinih in gnije, ker titofašisti, kot zgleda, pozabljajo nanj. Je tudi les, ki je posvečen oborožitveni industriji. Ta pa največše gre v magačine, kjer se pokvari. Tako so primeri vojaških magazinov, kjer gnije na tisoče in tisoče kubičnih metrov lesa To se dogaja v Karlovcu, Banjaluki in drugje.

Prebivalci, ki rabijo nekaj lesa za svoje potrebe, pa morajo hoditi od Poncija do Pilata in pisati na desetine prošenj. Večina ljudi se mora zadovoljiti z zavrnitvijo prošenj Srečneži, ki jim titofašistične oblasti ugodijo prošnje, pa se prav kmalu kesajo, da so kdaj koli zaprosili za les, ker ga morajo plačati po neverjetno visokih cenah.

Tudi jugoslovanske tovarne za pohištvo delajo s polno paro. A vse je namenjeno izvozu po nizkih cenah. Ce si hoče domačin nabaviti nekaj pohištva za svoje stanovanje, ga mora plačati po nemogočih cenah. Mladi pari se večinoma zadovoljujejo s kako posteljo, mizo in stolicami, ker drugega si ne morejo kupiti, saj bi moral imeti človek velikansko plačo, da bi mogel uresničiti svoje želje.

Poleg vsega ostalega prebivalci Slovenije ugotavljajo, da je kriminalno ropanje, kateremu so podvrženi njihovi gozdovi, vzrok mnogim nesrečam. Prebivalci Tolminske, ki so bili to zimo tako težko prizadeti od snežnih plazov, vedo povedati, da so gozdovi ustavljali te naravne nesreče. Sedaj pa so gozdovi tako razredčeni, da imajo plazovi prosto pot. Prav tako se v nekaterih krajih zaradi razredčenja gozdov spreminja tudi podnebje, ker je znano, da gozdovi zelo vplivajo na podnebne prilike.

Primer gozdov je najboljši dokaz, kako se titofašisti malo brigajo za jugoslovanska naravna bogastva. Njim je vseeno kako tratijo in uničujejo ponos Jugoslavije. Njim je mar le dobiček, ki naj jim služi za kopičenje tujih deviz, ki jih zavarujejo v prekomorskih bankah, in za oborožitev, ki jim je neobhodno potrebna za provokacije proti deželam ljudske demokracije in Sovjetske zveze in za ustrahovanje jugoslovanskih narodov. Kar pa jim, na njihovo žalost ne uspeva.

LJUBO NOVAK

Američani še vedno širijo okuženja na Koreji

PEKING — Po poročilih iz LR Koreje so ameriška letala v zadnjih dneh ponovno odvrgla na fronto in zaledje korejske vojske mrčes, ki je bil okužen z bacili kuge, kolere, koz in drugih nalezljivih bolezni. Američanom so pri tem novem zločinu proti človeštvu pomagali znani japonski vojni zločinci, katerih izročitev je ponovno zahtevala ZSSR zaradi enakih zločinov med zadnjo vojno, a jih Američani niso hoteli izročiti, ker so jih pač potrebovali za te zločine.

Citajte in širite časopis «ZA LJUDSKO ZMAGO» glasilo jugoslovanskih političnih emigrantov, ki živijo v L. R. Madžarski. Dobite ga pri vseh raznašalcih našega tiska in na sekcijah KP. Stane 10 lir.

ŽIVLJENJE IN DELO

v deželah ljudske demokracije

ROMUNIJA

Po denarni reformi so se cene znižale od 5 do 20%. Na ta način se je cena kruhu znižala za 5%, mesu za 10%, slaščicam za 10%, volnenim in svilenim tkaninam 5%, obutvi za otroke za 20%, zdravilom za 15% knjigam za 5%, dišavam za 10% in cigaretam za 5%. So razmerno so se znižale tudi cene po restorantih, barih in vseh javnih lokalih.

* * *

Država je do sedaj dodelila preko 300.000.000 lejev za gradnjo stanovanj za rudarje. 92 milijonov lejev je bilo dodeljenih za postavitev predhodno izdelanih hiš. Lani je država izročila delavcem Hunedoare 337 stanovanj in v Resizi 147 Petletni načrt predvideva gradnjo stanovanj na površini 2.800.000 kv. metrov v vrednosti 43 milijard lejev.

ALBANIJA

Leto 1952. je država dodelila 148 milijonov lekov več kot lani delu za izsuševanje in izboljšanje zemljišč. Letos se bo zaključilo delo pri izkopavanju namakalnega kanala Pegin-Kavaja, ki je dolg 45 km in bo namakal 5000 hektarjev zemlje. Zahvaljujoč se izsuševalnim delom in izboljšanju zemljišč, bodo albanski kmetje imeli 14.000 hektarjev več zemlje za obdelovanje.

* * *

Ministrski svet L. R. Albanije je sklenil, da se bo začela gradnja velike hidrocentrale na reki Mati, ki bo dobavljala 100 milijonov kilovatov na leto. Delo bo izvršeno v teku 1955. Istočasno bodo napeljali daljnovod, ki bo 150 km dolg. S tem daljnovodom bo nova hidrocentrala povezana s centralo v Tirani in s centralo nove petrolejske čistilnice. S tem daljnovodom bodo te centrale dobavljale elektriko Tirani, Elbasanu, Mestu-Staljin, Rubiku, Bulquezi, Draču in drugim mestom in industrijskim podjetjem. Z izgradnjo nove hidrocentrale bo albanska električna proizvodnja 41 krat višja od leta 1938.

BOLGARIJA

Industrijska in obrtniška proizvodnja Bolgarije leta 1951. se je znatno povišala v primeri z 1950. Električna proizvodnja za 27,4 odst. višja, premog 8,2 odst. višja, železo 60 odst., baker 58,4 odst., orala na traktor 115 odst., kosilni stroji 152 odst., električni motorji 28,2 odst., železne cevi 25,3 odst., obutev 15,6 odst., milo 50,8 odst., porcelan 58,8 odst., steklo 41,4 odst., bombaževine 20,5 odst., riž 79,4 odst., olje 42 odst., sladkor 114,6 odst., olje 34,1 odst., tobak 21 odst., meso 8,7 odst.

POLJSKA

Poljski livarji bodo prav kmalu začeli izvrševati svoje delo s pomočjo televizijskih aparatov. Sedeli bodo v čistih in prezračenih kabinah, daleč od vročine, par in prahu in bodo vodili delo, preučujoč njegove razne faze preko televizijskega platna. Tudi študenti medicine bodo lahko v kratkem sledili raznim kompliciranim operacijam in eksperimentom preko televizijskih aparatov. Načrti za napeljavo televizije so že bili preizkušeni in v kratkem jih bodo začeli uresničevati. Prvo televizijsko postajo bodo postavili prihodnje leto v Varšavi. Drugi dve pa bosta postavljeni na koncu šestletnega načrta, t. j. do 1955. v Varšavi in Katovicah.

MADŽARSKA

Mestni poštni urad Budimpešte je javil, da je bil prve dni februarja postavljen 90.000. telefon v hiši tiskarskega delavca. V času osvoboditve, t. j. pred sedmimi leti je Budimpešta imela le 16.000 telefonov. Na koncu tega leta jih bo imela 102.000.

* * *

BUDAPEST — V letu 1951 je industrijska proizvodnja Madžarske za 30 odstotkov presegla ono iz leta 1950. Letni industrijski plan je bil izveden s 103,4 odstotkov. Najbolj se je zvečala proizvodnja težke industrije in sicer za 37,7 odstotkov v enem letu.

L. R. KITAJSKA

PEKING — Nad 10 milijonov kitajskih kmetov v vzhodni Kitajski se je to zimo vpisalo v zimske šole, kjer se uče pisati in brati ter drugih osnovnih znanj.

Titovska «pomoč» prizadeti Sloveniji

Slovenski kmet: «Razbojniki, te «pomoči» ne bomo pozabili!»
(po listu "Za ljudsko zmago,)

Sprehod po podeželju

BAZOVICA

V Bazovici je večje število žena in deklet, ki pletejo dolge barvane niti rafije v kite razne širokosti in dolžine. To delo vršijo žene zaradi skrajne bede, da s tem zaslužkom povečajo svoje revne družinske dohodke. Obširnejši članek o pogojih dela in skrivnostnih delodajalcih smo objavili v «Delu» pred približno dvema mesecema. Žene pletejo rafijo v prostem času, največkrat pa v večernih urah, ko opravijo hišno delo. Kdo so pravi delodajalci, se še do danes ni zvedelo. Enkrat tedensko pridejo v naše vasi osebe, ki se nič rade ne predstavijo in ne povedo, kdo jih pošilja. Ženam le izročijo niti rafije ter se čez teden dni vrnejo, spletene kite dvignejo ter izročajo drugo delo. Iste osebe tudi plačujejo ženam (če sploh

lahko rečemo, da je to plačo). Začetnica lahko naredi 3 do največ 4 metrov rafije na uro, bolj vpeljane pa 7 do 8 metrov. Plačujejo jih na podlagi spletene dolžine in širine. Za najbolj ozke dobijo 7 lir in pol na meter, za najbolj široke pa 13 lir na meter. Iz tega je torej razvidno, da naše žene dobijo za uro dela 30 lir, redko kedaj pa 80 lir. Vse zgleda, da so ti skrivnostni «delodajalci» predstavniki ameriške tovarne, ki je bila pred kratkim otvorjena v Trstu in ki izdeluje čevlje iz rafije. Številne žene so že zapustile to delo, ker njihov trud še zdaleka ni bil poplačan. Ti gospodje se ne bi smeli igrati z bedo in pomanjkanjem našega ljudstva, marveč bi jim morali za njihovo delo in trud primerno plačati.

LONJER

Že nekaj tednov se iz Lonjerja nismo oglasili. Tokrat mislim napisati nekaj o vodni napeljavi pri nas. Mnenja smo, da bi bil že skrajni čas, da bi se pri nas postavile vodne cevi, t. j. da bi se napeljala voda v vse hiše. Že leta in leta morajo Lonjerci, posebno pa lonjerske gospodinje po vodo do precej oddaljenih vodnih pip. To težavo občutijo predvsem, ko morajo prati perilo. Takrat rabijo mnogo več vode in ni prav lahka stvar nositi večkrat in nekaj sto metrov polno vedro vode na glavi. Pa ne samo da je Lonjercem treba napeljati vodne cevi do hiš. Lonjerskim gospodinjam je treba zgraditi tudi pralnico. Pralnica je v Lonjerju ravno tako nujno potrebna, kot je potrebna napeljava vode. Zato naj občinska uprava stori vse potrebno, da se v najkrajšem času napeljejo vodne cevi ter zgradi lonjerskim ženam primerna pralnica. To je zahteva vseh Lonjercev in tržaška občinska uprava mora in lahko ustreže njihovim zahtevam.

Dopisnik L. M.

SALEŽ

Po še precej mrzli zimi se naglo bliža pomlad. Prišel je ugodni čas, da si naši kmetje obdelajo svojo borno zemljo. Zaradi tega je po poljih in vinogradih vse polno pridnih delovnih rok, ki hitijo in si prizadevajo, da bi v lepem vremenu zorali, posejali in posadili.

Vprašanje pa je, kakšna bo letina? Skoro vsako leto namreč pritisne suša ter uniči večino pridelka.

Naše kmete pa ne tare samo ta skrb. Skoro vsakodnevni vojaški manevri povzročajo več škode kot vse vremenske neprilike. Tako vidimo, da si naša občinska uprava po eni strani prizadeva pri VU za razširitev in izboljšanje vaških poti, po drugi strani pa imamo tanke in druga vojaška vozila, ki te poti sproti kvarijo tako, da so ponekod slabše kot prej.

To pa še ni vse. V vseh vaseh zgoniške občine so postavljena vidna obcestna znamenja oziroma table, ki opozarjajo vozače, da je treba zmanjšati brzino na 15 km na uro. Vojaški vozači pa se za ta opozorila seveda prav nič ne zmenijo in drvijo skozi vas s tako brzino, ki predstavlja posebno za otroke stalno nevarnost. Ko človek opazuje ves ta direndaj v zraku, tankov in vojaštva, mu zdi, kot da smo v Koreji in ne na STO.

* * *

Naša krajevna celica K je, kot vsako leto, tudi letos sklenila, da bodo partijci pomagali z udarniškim delom oddelati zemljišča revnejšim družinam, ki nimajo svojih delovnih moči.

Morda bodo prav zaradi tega visokega čuta solidarnosti, ki veže komuniste z vsemi poštenimi vaščani, liparji bolj sikali svoj strup in zvijali kot gad v poslednjih krčih. To velja posebno tistega, ki smo mu saleški komunisti in demokrati pred trn v peti.

Njemu bi svetovali, naj najrajši zanima za svoj pokopališče ter pusti pri miru zadeve zgoniške občine, ki ga nimajo kaj brigati in ker pri nas gotovo ne potrebujemo tak «visoke izobrazbe». Saj ce nekateri bralci «Demokracije» priznavajo, da je lipski pisun zelo slab prerokovalec. Pred par meseci je že sanjal o «razkroju KP v Zgoniku», tako, da bi moral v zadnji številki «Demokracije» že poročati o «smrti in pokopu KP». Toda revček je moral vso žalost pogoltniti vsled svoje laži in klevete, ki jih je spisal pred par meseci na račun dobrih in poštenih vaščanov naše občine.

Sicer je skušal tudi v zadnji «Demokraciji» črniti mnoge katere naše tovariše, ki so in bodo ostali tudi v bodoče zvesti svojim idejam in bodo kot taki še dalje delovali za dobrobit vse občine.

Liparskega člankarja je razjezilo, ker je videl, da je mladina tudi po naših vaseh veselila na pustni večer. Pri tem je videl seveda samo «kominformiste», čeprav so bili — in to posebno v Zgoniku — vsi mladeniči skupaj. Kar se tiče njegovih očitkov glede stroškov za avto, naj se nikar ne briga, ker ni šel iz njegovega žepa niti počen groš. Kar se tiče pomoči prizadetim brstom v Sloveniji, so pa vsi naši občine pokazali svoje dobro in plemenito srce. Vsak je prispeval po svojih močeh.

In to prav na pobudo komunistov.

Vaški dopisnik

ŠEMPOLAJ

Začeli smo poljska dela. Naš kraški kmet se mora toliko truditi in delati, če ho imeti vsaj toliko pridelka, se lahko preživi čez vse leto. Zato mu mora biti naravna precej mila. Že nekaj let je od kar dela našim kmetom velike preglavice koloradski hrošč, ki ga kmet le s težavo uničuje in ki se iz leta v leto vedno bolj širi. Ta pogubonosni škodljivec je poseben nevaren za krompirjeve nasade, paradižnike in melancane. Naši kmetje se pritožujejo, da se niso uporabila primerna sredstva za njegovo uničenje. Vsekakor bi bil dolžnost tukajšnjega Kmetijskega inšpektorata, da vodi odločnejšo borbo za uničenje koloradskega hrošča in na ta način razbremeni naše kmeta velikih skrbi. Kmetijski inšpektorat naj zato pomaga pri uničenju tega nevarnega škodljivca, ker je njegova dolžnost, da skrbi za razvoj našega kmetijstva ter vsestransko pomaga našim kmetom pri vseh vprašanjih in problemih.

G. R.

Sv. KRIŽ

Ponovno bomo napisali nekaj o stanovanjski krizi pri nas. To je že več časa za nas eden izmed najbolj perečih problemov, za katerega v tukajšnje oblasti premalo zmenijo. Res je, da tržaška občina lansko leto zgradila 3 stanovanjske hiše v kateri so po 4 stanovanja. Toda vse to še zdaleka ne zadostuje dejanskim potrebam, ki jih imajo Križani. Danes imamo v vasi, reci in pišši, nič manj kot 40 družin, ki nujno potrebujejo stanovanja. K temu številu pa moramo prišteti še one, ki prebivajo v neprimernih stanovanjih in ljudi, ki se zaradi pomanjkanja stanovanj ne morejo poročiti. Od nikoder ni izgleda, da bi se kdo pač zanimal ali pa na kakršen koli način rešil stanovanjsko vprašanje. Ljudje iz drugih krajev pa kar «vrejo» v naše vas. Število prišlekov se v zadnje čase znatno povečalo. posebno visoko število je bil v guncev. Tržaška občinska uprava in z njo vred sam župan Bartoli bi se morali malo več brigati za nujne potrebe svojih občanov. Ali je tržaška občina mnenja, da je z gradnjo treh stanovanjskih hiš v Križu rešla stanovajsko krizo pri nas? Ne, s tem ni še zdaleka rešil pri nas stanovanjsko vprašanje. Za 40 družin, ki čakajo na primerna stanovanja, ni bila občinska uprava poskrbela ter jim v najkrajšem času stavili na razpolago primerna stanovanje.

G. S.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNISTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

PODLE MAHINACIJE PROTI SLOVENSKI MANJŠINI

Država mora vzdrževati slovensko šolo v Krminu

Ustava določa za pripadnike nacionalnih manjšin enake dolžnosti in pravice kot ostalim državljanom - To bi morali upoštevati današnji oblastniki!

Mnogo se je že pisalo in govorilo o usodi slovenske šole v Krminu, toda očividno premalo. Kot je znano, so oblasti pred več meseci razpustile slovensko šolo v mestu. Ta ukrep so utemeljile z izgovorom, da je za slovenske otroke Krmina in okolice dovolj šola na Plešivem. Jasno je, da se je takim absurdnim izgovorom in utemeljevanjem skrivalo nekaj drugega, namreč za vsako ceno onemogočiti slovenskim otrokom iz Krmina, da bi še nadalje hodili v slovensko šolo.

Zaradi zapretja so romale številne delegacije slovenskih roditeljev najprej h krminskemu županu, nato k šolskemu proveditorju v Gorico in bogsigavedi kam še. Povsod so delegacije naletele na enake ali podobne izgovore. Končno si je pa izmislila višja oblast nekaj popolnoma novega. Očividno je to storila zato, ker se je naveličala sitnarjenja staršev, ki so resno zaskrbljeni zaradi prekinitve pouka med šolskim letom. Slovenskim roditeljem je svetovala, naj kar sami poiščejo primeren prostor. v katerem bi se dalo improvizirati zasilno učilnico; za učno osebo pa, da bo poskrbela ona. Seveda bi to morali vzdrževati roditelji sami, kar predstavlja že višek nesramnosti.

Tudi do tega je prišlo. Slovenski roditelji so poiskali prostor, toda že po nekaj dneh jim ga lastnik ni hotel dati na razpolago, izgovarjajoč se, da se boji morebitnih posledic. Morda mu je kdo že grozil?

Taka je torej žalostna zgodba o slovenski šoli v Krminu. Za prepotrebno šolo, ki jo je na podlagi državne ustave vlada dolžna nuditi nacionalni manjšini ni denarja. Učno moč bi si morali vzdrževati sami zainteresirani starši, kot da bi ne bili enakopravni državljani. Pač pa je dovolj denarja za nepotrebno in klavrno oboroževanje. O tej zadevi bomo še spregovorili.

Poslanska zbornica v Rimu podaljšala agrarne pogodbe

Titovski agenti grozijo števerjanskim kmetom, ki sodelujejo s Confederterro

GORICA — Confederterra sporoča: Rimski parlament, na zahtevo komunističnih in socialističnih poslancev je 25. marca t. l. podajšal agrarne pogodbe, ker so še v teku razpravljanja o zakonskih osnutkih agrarne reforme. Zaradi tega so vse neupravičene odpovedi pogodb neveljavne. Toliko v vednost zainteresiranim polovinarjem, kolonom in najemnikom.

* * *

Ronki — Pred nekaj dnevi je zemljiški magnat Blasig iz Ronk preklical pogodbo s polovinarji, ki obdelujejo njegova polja. Tako bi morali ti polovinarji o Sv. Martinu zapustiti polja, ki jih obdelujejo že leta in leta. Svoj preklic utemeljuje magnat Blasig z dejstvom, da so polovinarji zahtevali uvedbo novega pravilnika s pravičnejšimi pogoji.

Iz Brd pa poročajo: Tudi briški kmetje z veliko pozornostjo sledijo potek borbe polovinarjev. Brici razumejo, da brez borbe ni mogoče preprečiti nadaljnjega prekomernega izkoriščanja po zemljiških magnatih. Po prizadevanju Confederterre so nedavno popravili več kolonskih hiš v Brdih.

Naj omenimo še vest, ki smo jo dobili **iz Steverjana**: Titovski agenti v zadnjem času grozijo tistim števerjanskim kmetom-kolonom, ki so se obrnili na goriško Confederterro. S svojim podlim dejanjem so titovci še enkrat pokazali, da so resnični hlapci tudi velikih zemljiških magnatov, ki so po večini italijanski šovinisti.

Zgodba o 40 milijonih lir

KRMIN — V sredo je bila pri krminskem županu skupina brezposelnih delavcev. Ob tej priliki je župan obžaloval dejstvo, da ni prišlo do javnih del, za katera je bilo nakazanih 40 milijonov lir. Prizadeti brezposelni so mu pa stavili razna vprašanja, ki so ga le spravila v zadrego. Priznati je moral, da so bile vse govorice o milijonskih nakazilih le zgolj navadna propaganda

Na to naj odgovori Miklusova

Iz Pevme smo prejeli sledeči dopis:

Titovka Kalka Miklus, ki stanuje v naši vasi, je po svojem povratku iz Jugoslavije napisala članek za «Soča». V njem pravi, da občuduje realizacije diktatorja Tita. Zares, korajža veljal

Toda v članku ni opisala, kako živi njen sin Herman, ki je že večkrat izrazil željo, da bi se vrnil na svoj dom, kar ni prav za prav več nobena skrivnost za Pevmčane. Prav tako ni nitti z besedico omenila dejstva, da se je njen drugi sin z vso družino vrnil v Pevmo in da se je razočaral nad razmerami, ki vladajo v Jugoslaviji.

Kakaj ni pisala Miklusova o vsem tem?

Skupina vaščanov iz Pevme

Velika kriza v tovarni SAFOG

Gorica — Zgrešena politika rimske vlade do naše industrije je vedno bolj občutena. Zaradi nje delajo v montažnem oddelku tovarne SAFOG v Gorici komaj po 24 ur na teden.

Pred kratkim je vodstvo tovarne poslalo dva člana notranje komisije v Rim z namenom, da bi izposlovali nova naročila. Kakšna ironija! — Seveda se je s tem dejanjem skušalo popolnoma otresti soodgovornosti zaradi kritičnih razmer, v katerih se nahajajo delavci. Toda poskus ni rodil zaželenega sadu. Odposlanca sta se vrnila iz Rima praznih rok. Tako se je zgodilo pretekli torek nekaj doslej neobičajnega. Vodstvo tovarne je sporočilo delavcem montažnega oddelka, naj ostanejo ves teden doma. To je storilo 5 minut predno so zapustili tovarno.

Tako zadržanje vodstva tovarne i nliberniških predstavnikov notranje komisije je povzročilo razburjenje med prizadetimi delavci.

Federacija KPI v Gorici o tržaških dogodkih

TRST NE SME POSTATI drugi Hong-Kong ali Ismailija

Po znanih in resnih dogodkih, do katerih je prišlo v Trstu 20. in 21. marca, je tajništvo goriške federacije KPI poslalo posebno pismo vsem poitičnim strankam in organizacijam. V pismu jih vabi k široki akciji za zaščito temeljnih svoboščin Tržačanov.

V omenjenem pismu tajništvo federacije KPI tolmači, kako je prišlo do dogodkov, do novh omejitev svobode besede, tiska in manifestacije in do kolonialnega zadržanja policije. Do tega je prišlo zato — tako nadaljuje pismo — ker sedanjim okupatorjem ni po volji motenje atlantskih načrtov. Njim gre predvsem za to, da ohranijo v Trstu svojo politično-strateško vojaško bazo.

Do sedaj nam še ni znano, ali so odgovorile stranke, katerim je bilo pismo naslovljeno.

Tudi pokrajinski odbor Partizanov miru za Goriško je izdal poseben proglas v zvezi s tržaškimi dogodki. V tem proglasu je zlasti ožigosal dejstvo, da uvajajo okupatorji v Trstu prav tak kolonialni sistem kot v Tangerju, Hong-Kongu in v Ismailiji. S svojim zadržanjem so okupacijske oblasti dokazale, da so pripravljene zoperstaviti se vsakomur, ki bi poskušal motiti njihovo atlantsko politiko ter politično in vojaško zavezništvo s Titom, ki je kriv zločinov v coni B.

Na koncu vabi proglas partizanov miru k borbi za zaščito demokratičnih svoboščin tržaškega prebivalstva, kar bo prav gotovo v veliki meri služilo ohranitvi miru.

Titovski šofer grozi Štandrežcem

STANDREŽ — *Ni slučajno, da obdolžujemo titovce, da so navadna teroristična banda, ter da zato vedno bolj izgubljajo tla med slovenskim prebivalstvom v obmejnih vaseh. Titovski agenti iz centrale v ulici S. Pellico se poslužujejo pri svojem delu predvsem grozenj, videč, da na drugačen način ne opravijo nič. Med agente, ki so najbolj aktivni v tem nečednem poslu, spada tudi nek titovski šofer. Pred kratkim se je ta žalostna figura skušala posebno pritizati svojim gospodarjem s tem, da je grozila prebivalcem Standreža, zlasti vaščanu Nanutu Zorotu, proti kateremu je izrekla naslednje besede: «Le pazi se, kajti, ako ne morem škodovati tebi, ki živiš tu, prav lahko škodujem tvojemu bratu, ki živi v Jugoslaviji!» Nekemu drugemu vaščanu pa je grozila z vesedami: «Le pazi se, sicer ne boš več obdeloval svojega polja v Jugoslaviji!»*

Svetujemo titovskemu šoferju, kakor tudi vsem ostalim njihovim agentom, naj si nikar ne delajo iluzij, da bodo na tak način, kakršnega se poslužujejo njihovi kolovodje v Jugoslaviji, vpregli naše ljudstvo v svoj pogubnosni voz.

DOPIS IZ ŠTANDREŽA

PD «Oton Župančič» titovsko zbirališče

ŠTANDREŽ — Svojčas je bilo znano naše prosvetno društvo «Oton Župančič» ne le v ožji, temveč tudi v širši goriški okolici. Vanj so bili včlanjeni najboljši in najnaprednejši ljudje, ki prebivajo v Standrežu. In ne le da so bili včlanjeni, temveč so se tudi aktivno udejstvovali na prosvetnem polju. Danes pa vsega tega ni več. Titovski agenti so spremenili društvo v leglo šovinizma in provokacij.

Pred nedavnim je bil otvorjen nov sedež omenjenega društva. Na otvoritveno svečanost pa so titovski aktivisti povabili le svoje pristaše in simpatizerje, ne glede na to, ali so člani društva ali ne; niso pa povabili številnih demokratov, ki so člani društva. Med nepovabljenimi je tudi tovariš Boškin Jože, član odbora omenjenega društva.

Ta pristranost jasno kaže, kako se titovski agenti poslužujejo prosvetnega društva za širjenje svoje propagande in za podžiganje šovinizma, sovraštva ter razdora v vasi. Obenem ta pristranost očitno potrjuje dejstvo, da njih društva nimajo nobene demokratične podlage.

KM je zborovala v Gradiški

GORICA — Preteklo nedeljo je zborovala komunistična mladina iz vse goriške pokrajine v Gradiški. Ob tej priliki so bili nagrajeni najboljši mladinci. V imenu slovenske mladine je govoril tov. Karel Mavrič iz Krmina. Poudaril je, da se bo slovenska mladina ramo ob rami z italijansko mladino še nadalje borila proti titovskim provokatorjem, za mir in za spoštovanje nacionalnih pravic Slovencev

AKCIJA ZA OSREDNJI KULTURNI DOM V TRSTU

RAVIČNO BORBO SLOVENCEV ODO PODPRLI VSI DEMOKRATI

Dolžnost vseh Slovencev je, da se aktivno vključijo v to važno akcijo, kar bo prisililo VU, da bo popravila po fašizmu prizadeto škodo

naši zadnji številki smo vili skupno uradno poro- o razgovoru predstavnikov h slovenskih kulturnih sku- z majorjem Kellettom kot bnim pooblaščencem ge- la Whitelawa, v celoti smo bčili tudi spomenico, ki so imenovani predstavniki ložili ZVU in s katero za- ajo zgraditev Osrednjega enskega kulturnega doma rstu.

enotna akcija vseh sloven- skupin je velikega pome- borbi za narodno enako- nost tržaških Slovencev, na področju kulture, najbolj občutimo zapo- ijanje s strani vojaških in lnih oblasti. Predvsem je po letu 1945 prišlo do nega nastopa vseh struj, se obvezale, da bodo vo- enotno in dosledno to bor- dokler ne bodo uspele v h upravičenih zahtevah. vse pa je pri tem važno ti dejstvo, da je ta borba ških Slovencev deležna h simpatij in podpore Ko- istične partije STO, vsega mokratičnega gibanja na na- Ozemlju in s tem najšir- delovnih množic italijan- ga prebivalstva. Demokra- gibanje s svojo KP na se prav dobro zaveda, da enakopravnostjo Slovencev demokratične in človečan- pravice vsega tržaškega bivalstva, katere okupacij- oblast vedno bolj omejuje čatira.

mora ugoditi htevam Slovencev

SHPZ je zvesta svojim de- kratičnim tradicijam in na- dni kulturi, vse od leta 5 zahtevala od pristojnih asti priznanje popolne ena- pravnosti Slovencev na na- nem, jezikovnem, šolskem kulturnem področju.

odgovorne oblasti niso tazale tedaj nobenega razu- vanja za te upravičene za- ve tržaških Slovencev.

časoma pa so tudi ostale venske skupine prišle do pričanja, da je mogoče do- pravice le z odločno in ledno akcijo. Tako so se pred dvema letoma sestali dstavniki vseh skupin, de začeli in izvedli skupno ejo za zgraditev Osrednje- kulturnega doma. Sprva so skupine posamič vložile ZVU svoje vloge z gornjo htevo. Te prošnje pa so bile ga za drugo zavrnjene. vsa- z drugačno utemeljitvijo; ošnja naše SHPZ pa še do nes ni dočakala odgovora. Končno so morale vse sku- he uvideti, da anglo-ameri- e oblasti sploh ne bodo upo- števale zahtev posameznih skupin in da je edino jamstvo za uspeh v odločni skupni akciji, podpisi od vseh Slovencev in od italijanskih demokratičnih množic. Po dolgem oklevanju je bila sestavljena skupna spomenica, v kateri se v imenu vseh Slovencev zahteva od ZVU, naj zgradi v središču mesta iz javnih sredstev Oredinji kulturni dom, ki naj odgovarja vsem kulturnim potrebam slovenskega prebivalstva cone A.

Demokratični Italijani bodo podprli akcijo

Ko se je 19. t. m. zglasila delegacija na ZVU, je g. Kelletta najbolj presenetilo dejstvo, da so v njej zastopane vse slovenske politične struje. Na njen protest, da ni bila sprejeta pri gen. Whitelawu, je major Kellett pojasnil, da ga je g. Whitelaw pooblastil za razgovor z delegacijo, o poteku katerega ga bo moral podrobno obvestiti, nakar bo delegacija sprejeta tudi pri njemu. Nato je delegacija podrobno obrazložila sedanje stanje Slovencev, ki se vleče že od 1945 dalje in se do danes kljub mirovni pogodbi ni prav nič zboljšalo, da celo poslabšalo. Slovenščini ni priznana pravica uradnega jezika, kot predvideva pogodba; poleg fašističnih zakonov, ki prepovedujejo rabo slovenščine v javnem življenju, na sodišču celo pod pretnjo kazni, je ZVU izdala prosluli ukaz št. 183, s katerim se prepoveduje raba našega jezika v tržaški in miljski občini ter sramotno zapostavlja v ostalih občinah. Slovenska šola ni enakopravna italijanski po zakonu, ne dejansko; še danes nima svojega organičnega načrta, učne moči pa nimajo stalne namestitve. Najbolj pa se občuti zapostavljanje Slovencev na področju kulture. Do danes še niso bile popravljene krivice, ki nam jih je prizadel fašizem: namesto da bi nam vrnili po fašizmu odvzete prosvetne domove ter nam povrnili prizadeto škodo, ki sega v milijarde lir, pa nam vojaške in civilne oblasti odvzemajo še one domove, ki jih je naše ljudstvo po osvoboditvi ponovno priborilo.

Ko mu je delegacija tako utemeljila nujno potrebo po zgraditvi osrednjega kulturnega doma kot prvega ukrepa za popolno popravo prizadetih krivic tržaškim Slovencem, je v imenu vseh petih skupin izjavila, da so vse te skupine odločene voditi borbo za slovenski kulturni dom do kraja ter da ne bodo prej odstopile od skupne borbe, dokler ne bodo dosegle svojega cilja.

Pooblaščenec višjega oficirja za civilne zadeve pri ZVU je obljubil, da bo o razgovoru podrobno poročal g. Whitelawu, ki bo — kot je obljubil — po preučitvi poročila osebno sprejel delegacijo, sestoječo iz vseh petih predstavnikov. Kljub neštetim dosedanjim razočaranjem gojimo demokratični Slovenci veliko upanje, da bo ZVU končno le spevidela obupno stanje Slovencev na Tržaškem ter pristopila k reševanju osnovnih naših zahtev. Narodna in demokratična dolžnost vseh tržaških Slovencev je v današnjem času, da se mobiliziramo okrog vprašanja Osrednjega slovenskega kulturnega doma ter da ob vseh prilikah in na vse načine zahtevamo izpolnitev te naše zahteve. Prav tako pa računamo od vseh demokratičnih Italijanov, da nas bodo v tej pravični zahtevi z vsemi svojimi močmi podprli.

Ob 8. obletnici usmrtitve 4 mladincev v ul. D'Azeglio

28. marca je poteklo osem let od mučeniške smrti štirih tržaških mladincev Sergeja Čebrona, Giorgia De Rosa, Livia Stocchija in Remigia Visinija, ki so jih nacistične pobesnele zveri iz maščevanja obesile na pročelju požgane garaže v ulici D'Azeglio v Trstu. Zveri so mislile, da bodo s tem dejanjem prestrašile tržaško delovno ljudstvo, ki se je z vso odločnostjo in resnostjo borilo proti njim. Toda zmotile so se. Dosegle so ravno nasportno od tega, kar so pričakovale. Tržaška mladina je, videč grozodejstva tujih nasilnežev, še bolj stisnila pesti in se zaklela, da ne bo odnehala, dokler ne bo sovražnik strt in popolnoma premagan. In tako je tudi bilo. Danes se tržaško demokratično ljudstvo s hvaležnim srcem spominja svojih herojev, ki so šli v junaško smrt zato, da bi drugi živeli lepše in srečnejše življenje.

* * *

Ta teden se tržaški borci osvobodilne borbe spominjajo junaške smrti štirih tržaških partizanov in sicer Marijana Cossutte, Slavka Briščka, Flavia Lazzarinija in Fausta Duseja, ki so padli v neki veliki borbi v Sloveniji. Slava njim in vsem borcem za boljšo bodočnost človeštva, za bratstvo med narodi in mir!

NOVA PREMIERA LJUDSKEGA ODRA

"Izpod vešal" v Kinu ob morju

«Ljudje, ljubil sem vas, bodite budni!»

S temi besedami je zaključil mladi češki antifašistični borec Julij Fučik svoje zapiske, ki jih je pisal sredi zasliševanj in mučenj v zloglasnem gestapovskem zaporu na Pankracu v Pragi. Po zaslugi vrlega jetniškega paznika so se nam ohranili kot vedno živ in neizpodbiten dokument brezmejnega trpljenja milijonov in milijonov mož in žena, mladeničev in mladenk, celo otrok, ki jih je brezvestna mešetarska drhal zapadnoevropskih politikantov pahnila v nacifašistične ječe in koncentracijska taborišča, da si za nekaj uric obdrži svojo oblast, vedoč, da jo bo nekoč morala izpustiti iz rok.

Prav je, da se danes, ko skušajo iste temne sile in iz istih razlogov ponovno pahniti človeštvo v nov svetovnipokoj, zatekamo k izročilom naših nesmrtnih mučenikov, ki so nam s svojo krvjo zaznamovali pot, po kateri naj hodimo, ne oziraje se na barvo kože, ki jo imamo, in jezik, ki ga govorimo, da se rešimo sicer neizbežne propasti. Ljudski oder, dosledni glasnik napredne slovenske odrske umetnosti, nam je zato prikazal 25. t.m. v Kinu ob morju, dramatizirano igro v petih slikah «Izpod vešal». Avtorja tega dela, Julija Fučika, mladega voditelja KP CSR so 8. septembra 1943. leta usmrtili hitlerjanci v Berlinu, potem, ko so ga skoraj poldrugo leto trpinčili, da bi iztisnili iz njega priznanja, ki so jih želeli.

Pomen Fučika in veličino njegove žrtve je v uvodu k igri obrazložil tov. Karlo Bernetič. H koncu svojega nagovora je pozval vse Slovane in Italijane STO, da vstopijo v družino partizanov miru, zato, da preprečijo novo svetovno krvoprelitje.

Ob zvokih znane Smetanove glasbe «Na vlast» je nastopila nato v senčni sliki preddejanja Fučikova žena Gusta (Ditka Ivanova), ki je tolmačila moževo usodo in nastanek njegovega literarnega dela. Njena silhueta na platnu je bila zelo učinkovita.

V prvi sliki nas je osvojila prijetna toplina Marijinega glasu (Dana Marjonova). Tragični ton njene bojazni pa se nam ni zdel

na mestu, kljub obsednemu stanju, v katerem se sestanek vrši. Simpatična oba prevratnika, soprog Josip (Olimpij Ujčič) in Mirek (Miro Hrovatin), le da v maski prerevna. Fučikov pojav (Drago Gorup) na pozornici nadvse posrečen: siguren, odločen, beseda čvrsta. Prava slika ilegalca, ki smo jo srečavali sami v istih časih in enakih okoliščinah, brutalni vpad komisarja Böhma (Justo Košuta) in njegovih treh policistov (Klavdij Zgur, Doro Cergolj, Ervin Gombač) v stanovanju Jelinekovih je bil dokaj naraven, kakor tudi nismo mogli dvomiti o pristnosti Marijinih solza. Pretresljiva scena zlasti, ko privedejo v sobo vsega okrvavljenega Fučika; Mirkov jok v ozadju pa seže naravnost v srce.

Vse ostale slike se odigravajo v zaporu. «Očka» Pešek (Rafi Samarin) in mladi Malec (Aleksij Gerlanc) molita ob Fučikovi železni postelji. Prvi nas segreje s svojo preprosto dobrosrčnostjo, drugi pa z mladostjo, tako, da nam ga je resnično žal, ko ga v tretji sliki odvede cinični policist na morišče. Slovo tovarišev je močno ganljivo.

Prvo srečanje Fučika z ženo nam odkriva slednjo kot inteligentno igralko, ki se je s svojo resnobno vlogo zelo vživela. Komisar nam kaže tokrat več obrazov. Zdaj je zaničljiv in jedek, pa spet nasilen, zadirčen, grob in sarkastičen. Pravilno! Le revolver mu neče iz toka, ko grozi z njim svoji žrtvi.

Četrta slika. Prvi maj. Pripornikí pojo. Misli hite ven iz temnic, na svetlo, k dekletom, družinam. Sanjajo o svobodi...

Fučik se razgovarja s Peškom. Pripoveduje mu o tovariših, Moskvi in Prvem maju, ki ga je z ženo tam doživljal. V tem pride ječar Kolinsky (Klavdij Zgur), ki mu zaupa, da bodo Gusto pravkar odpeljali v taborišče v Nemčijo. — Nikdar več se ne bova videla!

Prepad med miselnostjo komisarja in Fučika se prav posebno kaže v zadnji sliki. Dva svetova. Tu ošabnost prusjanskega junkerja, ničejanca, ki vidi realnost politike v tem, da pomaga trebiti češki narod in so mu njegovi člani le «prekleti češki pst», tam plemenita humanost, ki mora v smrt zato, ker ji tako velevajo dolžnosti poedinca do družbe, ki jo pomaga graditi. «Žal mi je, da odhajaš!» mu z največjo ironijo razgalja svojo zlobnost ohola Böhm. «Nisi mi dal niti najmanjšega zadoščenja!...» Fučikova osebnost raste nad komisarjem kot gigant, v svesti, da je stvar, za katero se bori, pravična in da mora zmagati. Ob besedah «Praga bo še lepša, ko vas več ne bo!» se sesuje v nič ves komisarjev svet, kateremu na čast je ubijal, mořil, mučil in preganjal. Komisar zapusti ves prepaden Fučikovo celico.

Še slovo z ječarjem. Fučika odpeljejo. Domovini, ki je več ne bo videl in vsemu človeštvu zapusti svojo oporoko, svoje poslednje pisanje, ki je danes žal bolj aktualno kot je bilo včeraj in dosti manj kot bo jutri. Sončni žarek mu je za vselej ugasnil. Nas in naše potomce, pa bo grelo njegovo sonce, ki ga je hotel pred smrtjo še enkrat vzreti, če bomo ljubili človeštvo tako, kot ga je on ljubil.

Priznati moramo, da je bila naloga režiserja Justa Košute težka. Rešil jo je na najboljši način, za kar mu gre vse naše priznanje. Prav tako tudi inscenaciji D. Svare, pa tudi vsem nastopajočim v igri, ki so skupno podali sliko že izvežbane in homogene igralske družine.

Komentarji so znatno pripomogli k boljšemu razumevanju in povezavi poedinih slik, da je bilo delo dovršena in izdelana celota.

M.

NASVETI BRALCEM

V. K. SV. IVAN, vprašuje: — Iman že 10 let v najemu zemljišče in sicer brez pismene pogodbe. Lastnik je zemljišče pred nedavnim prodal. Novi lastnik sedaj zahteva naj mu zemljišče prepustim, ker ga namerava sam obdelovati. Prosim, da bi mi pojasnili, ali ima pravico, da mi ga odvzame?

ODGOVOR — Četudi ni bila sklenjena pismena pogodba, je ustmena ravno tako veljavna, ker je prejšnji lastnik skozi deset let redno prejemal najemnino, ki ste mu jo plačevali. S tem je lastnik praktično priznal pogodbo. Zato vam mora odpovedati pogodbo s priporočenim pismom in to šest mesecev pred koncem agrarnega leta (11. novembra). Če do 11. novembra gotovi pridelki še niso dozoreli, vam mora te odplačati. V nasprotnem primeru imate pravico do pridelkov, ki jih pobirate do 19. marca naslednjega leta. Če ste za časa, ko ste imeli zemljišče v najemu, nasadili sadna drevesa, trte, ali pa če ste izvedli kako meljoracijo zemljišča, vam mora to lastnik odplačati, toda le pod pogojem, ako so bila ta dela narejena z njegovo vednostjo oz. s privoljenjem.

R. M. BANE nam stavi naslednje vprašanje: — V naši vasi povzročajo vojaške edinice ogromno škodo po njivah, travnikih in pašnikih, posebno s tanki in drugimi motoriziranimi vozili. Do sedaj nismo prejeli še nobene odškodnine. Ali nam bo ta izplačana?

ODGOVOR — Če so zemljišča rekvirirana s strani VU in dobivate najemnino, vam bo škoda izplačana po končani rekviziciji. Če pa zemljišča niso rekvirirana imate pravico, da zahtevate takojšnje izplačilo odškodnine. Obrniti se morate na urad Claims & Hirings na trgu Garibaldi 7 v Trstu. Ta urad pošlje svojega strokovnjaka, da ugotovi in oceni škodo. Škodo bi morali izplačati tekom enega meseca. Priporočamo pa, da ne odlašate s prijavo, kajti po enem mesecu nimate pravice, da zahtevate poračilo škode.

POPRAVEK — V odgovoru na vprašanje, ki nam ga je stavil C. D. iz Rojana, ki je bil objavljen v zadnji številki, se je vrinila neljuba pomota. Pravilno se glasi: Vinogradnik, ki obdeluje svoje vinograde ima pravico do 1 litra vina dnevno na vsakega člana družine. To vino je prosto vsake trošarine.

KAJ JE POVZROČILO KRIZO NA TRŽAŠKEM VINSKEM TRGU

Premočna konkurenca tujega vina škoduje domačemu vinogradništvu

V gostilnah, tudi na deželi, točijo po večini tuje vino, dasi je domače boljše in priljubljenejše - Oblasti bi morale zaščititi domačo proizvodnjo z znižanjem trošarine

Večina kmetov na Tržaškem ozemlju se ukvarja tudi z vinogradništvom, ki nudi poleg živinoreje glavni vir dohodkov našim deželanom za njih življenjski obstoj na domači grudi. Iz bornih prejemkov od prodanega vina črpa kmetič denar za poravnavo dolgov, ki jih je moral napraviti med letom v trgovini in drugje. Z njimi poplača tudi zaostale davke in druge dajatve; obenem pa si nakupi raznih potrebščin zase in za družino kakor tudi razna semena, gnojila škropila itd.

V zadnjem času se nahajajo naši vinogradniki v veliki krizi. To izhaja predvsem iz dejstva, ker ne morejo prodajati vina. Posebno letos je mnogo kmetov, ki imajo svoj žlahtni vinski pridelek v kleti ter čakajo na morebitne kupce. Tržaški trgovci in gostilničarji pa ne kupujejo več domačih vin. Pravijo, da so predraga.

Dejstvo je, da se gostilničarji ne zadovoljijo s 30 do 40 lir zaslužka od vsakega litra prodanega vina. Zato raje kupujejo furlanska in italijanska vina, ki so skoraj za polovico cenejša od naših vin, povrh tega pa še močnejša.

V Italiji obstajajo ogromne zaloge vina zaradi zmanjšanega izvoza. Povrh tega pa se je domača potrošnja v zadnjih dveh letih občutno skrčila zaradi slabih življenjskih razmer milijonskih množic, predvsem delovnega ljudstva. Tam lahko kupimo vino po 50 ali 60 lir liter. Tako nizke cene so privedle do dejstva, da imajo tržaški grosisti obilne zaloge vina in ga ponujajo po konkurenčnih cenah mestnim in podeželskim gostilničarjem.

Kako naj se naš kmet bori proti tej konkurenci brez nobene smotrne zaščite tukajšnjih merodajnih oblasti (ki bi morale domač pridelek resno zaščititi, a tega na žalost še niso storile?)

Drugi krivec velike krize na domačem vinskem trgu so previsoki občinski davki, saj je treba plačati po 25 lir davka od vsakega litra.

Tretji krivec krize so previsoki stroški, ki jih imajo vinogradniki pri obdelovanju svojih vinogradov, zlasti z okopavanjem in s škropljenjem. Plača poljedeljskih delavcev znaša poleg hrane od 750 do 800 lir na dan. Modra galica se je od leta 1947 podražila za 140 odst. Leta 1947 je bila po 10.000 lir stot, danes pa je po 24.000 lir. Zveplo je bilo leta 1947 po 4630 lir stot, a danes stane že 11.000 lir stot. V tem bežnem pregledu pa nismo všteli še drugih manjših stroškov, ki jin imajo vsi vinogradniki s trgatvijo, mletjem grozdja, s pretakanjem vina itd.

Žalostno je tudi dejstvo, da gostilničarji po naših vaseh le malokdaj točijo domača vina ter da raje prodajajo druga vina, kar jim donaša mnogo večji dobiček. To zelo neugodno vpliva na razpečavanje domačega vinskega pridelka.

Tržačani imajo že staro navado, da ob nedeljah in praznikih hodijo na dezelo. Radi se ustavljajo po vaških gostilnah kjer povprašujejo po domačem vinu. Toda tega marsikje na žalost, zaman iščejo. Posebno se pritožujejo delavci. Trdijo, da prodajajo v podeželskih gostilnah navadno brozgo in da je ta mnogo slabša kot v mestnih gostilnah.

Nekaj smemo z vso gotovostjo trditi, namreč, da bi kaj kmalu izginila kriza z domačega vinskega trga, ako bi naši gostilničarji, zlasti oni na podeželju, točili predvsem domača, pristna vina. S tem bi ne le pomagali vinogradnikom ter pospeševali razvoj vinogradništva, temveč tudi ustregli željam brezštevilnih gostov bodisi domačih kakor tudi onih, ki prihajajo ob nedeljah in praznikih iz mesta.

Naša domača vina uživajo zaslužen sloves. S tem se posebno ponaša kraški teran. Toda tudi druga vina so zelo znana. Med ta spada zlasti «prosečan» in pa vino iz Brega. Ta vina so znana tudi preko meja naše ožje domovine in so bila zato tudi vedno nekoliko dražja od drugih vin. Zato je treba storiti vse za to, da se pravilno zaščitijo. To so dolžne storiti tudi tukajšnje oblasti!

M. G.

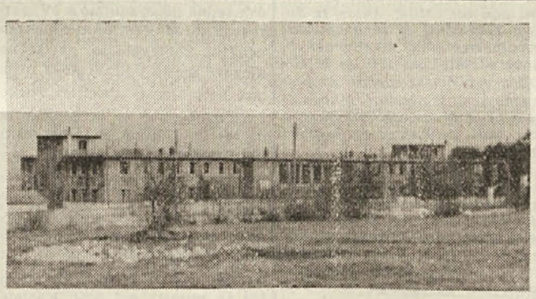

Otroška kolonija pri Banih. Skrajni čas, da jo okupacijske oblasti izpraznijo.

PETROLEJ - ČRNO ZLATO IN NJEGOVA VLOGA

KAKO SE JE «STANDARD OIL» POLASTILA RUSKEGA PATENTA

V Starem veku so že uporabljali črno oljnato tekočino - Od kod beseda «nafta»

2.

Težko je orisati petrolejsko odovino, kajti vse knjige, ki do sedaj izšle, nam jo prikazuo v drugi obliki; v vsaki deti jo oblikujejo po potrebah zave.

Leta 1941. so v New Yorku izli «Petrolejsko enciklopedijo» ki bi bila popolna, najbolj verostojna in najbolj dokumentina. Ker razpolaga z velikim vilom pseudozgodovinskih dozov, skuša vsem ljudem pripodati, da se je petrolejska instrija začela 29. avgusta 1859, je je 20 metrov globokega roblizu Titusvilla v Ameriki pridel petrolej. V zvezi s tem hvapolkovnika Drakeja, ki naj bi jub nerazumevanju in zasmevanju drugih izvrtal prvi rov. Toda ta «Enciklopedija», čeprav me tako imponentna in tako bopro opremljena z mnogoštevilmi «dokazi», vsebuje mnogo točnosti. Oglejmo si n. pr. samo ena. Takoj opazimo, da so to odena samih ameriških državljapo, tako da se človeku zdi, da ben ZDA ni petroleja.

Skušajmo rajši ugotoviti resično sliko petrolejske zgodone.

V babilonskih in sanskritskih ročilih se prvič omenja gosta hnata tekočina, ki so jo upobljali kot zdravilno sredstvo za zne kožne bolezni. Vse kaže, da to surovino bolje poznali Me, ki so ji nadeli tudi ime, ki ši dandanes nosi. Medi so mreč opazili, da ta tekočina onicuje skozi razkope skal in šene plasti, zato so ji nadeli me «naftaa», kar v njihovem jeku pomeni pronicati. V IV. st. r. Kr. segajo spisi grškega zgovinarja Herodota, ki nam govolo o nafti. Latinski pisatelj linij pa nam opisuje, kako se je edaj vodila trgovina s petrojem.

Toda tudi Kitajci, ki so se na seh poljih znanosti izkazali nogo časa pred drugimi narodi so bili silo delaven in bistroumen narod, so že daleč v Starem veku spoznali razne petrolejske lastosti in ga uporabljali v različne svrhe. V kitajski farmakoteki pa je bil petrolej popolni vladar. Ni bilo bolezni, ki je ne bi zdravili s petrolejem.

Stoletja so šla svojo pot. Prišel je Srednji vek in še vedno so prebivalci Evroazijske celine rabili to danes tako važno surovino samo v zdravilske namene ali tu pa tam za razsvetljevanje stanovanj in, kjer so bili ljudje bistroumnejši za kuhanje. Tako so n. pr. delali v kavkaških deželah, kot nam poroča beneški trgovec Marko Polo v svoji knjigi «Milijon».

Iz te knjige oglejmo si stavek, ki zanima to našo zgodovino

«V nekaterih mestih pri georgijski meji so vrelci, iz katerih uhaja olje, ki ni dobro za jedi, ampak ga rabijo kot gorivo. Iz najoddaljenejših krajev dežele pridejo sem in ga izvozijo na stotine in stotine pudov.»

Iz leta 1543. pa je prvo poročilo o ameriškem petroleju. Takrat je špansko brodovje pod poveljstvom admirala De Soto priplulo do obale Teksasa. Tik ob obali so španski mornarji opazili nad morsko gladino temno in gosto tekočino, ki jim je pomazala ladje. Ko so izstopili, so videli, da isto tekočino rabijo domačini v najrazličnejše svrhe in ko so sami spoznali, da je res uporabna, so jo imenovali «copè».

Stoletja so minevala in leta 1784. je švicarski iznajditelj Argand brevetiral prvo petrolejsko svetilko. Ljudje so tedaj začeli verovati, da ima petrolej pred seboj lepo bodočnost. Zato so se začela raziskovanja na tem polju. Leta 1823. so podložniki grofice Panine Vasilij, Gerasim in Makar Dubinin našli nov način destilacije in pridobili iz nafte petrolej. Proces destilacije in razlago svojih inštrumentov in kotlov so ponazorili v dveh pismih, ki so ju poslali tedanjemu kavkaškemu gubernerju. Triindvajset let pozneje pa so drugi ruski učenjaki izvrtali prve tri rove pri mestu Bajbata ob kaspiški obali. To so bili prvi rovi v zgodovini, toda vse to delo učenjakov ni našlo potrebnega razumevanja pri tedanji carski vladi, ki ji je bilo dovolj tlačiti kmete.

Zgodilo se je tako, da ko je leta 1856. Edwin Drake izvrtal prvi ameriški rov pri Titusville (in tudi pri tem mu je sreča mnogo pomagala, kajti po poročilu «New York Tribune» vsi njegovi poizkusi bi bili brezuspešni, če ne bi bil slučajno našel v globini dvajsetih metrov skalnato razpoko, iz katere je privrel petrolej pomešan z vodo), so ga vsi proglasili kot pionirja na tem polju. Dubininski način destilacije se je takoj razširil po Ameriki in je kmalu dobil tudi novo ime.

Ceprav so bili brez vsake pomoči s strani države in je bila industrija v carski Rusiji zelo malo razvita in zaradi tega niso imeli možnosti, da bi poskušali in uresničili svoje iznajdbe, so bili ruski kemiki in znanstveniki vedno na prvem mestu na tem polju. Največja in najslavnejša v tej dobi sta bila Mendelejev in A. A. Letni, ki ni bil le teoretik. Letnemu je uspelo zgraditi industrijski kompleks pri Jaroslavu in je iz svojih novih aparatur dobival razne aromatske oglikovodike (benzol, silol itd.) vse to trideset let pred enakimi ameriškimi podjetji. On je izdal tudi prvo «Revijo fiziko-kemičnega društva» 1848. leta v Petrogradu.

Po vsem svetu se je industrija krepila iz dneva v dan. Industrijski kompleksi so se pojavljali eden tik drugega, pojavil se je eksplozijski stroj in potreba po petroleju in mazalnem olju za stroje se je vedno večala.

Raziskovalcu Ragozinu je leta 1880. uspela izdelava takega lubrifikacijskega olja, kakršnega ni bilo mogoče najti na trgu. S tem oljem se je namreč trenje pri raznih strojih znižalo do ene trejine. Jasno je, da je nastalo veliko povpraševanje po njem. To pa je škodovalo tovarnam v Evropi in celo v Ameriki. Zato se je razvila velika kampanja proti temu olju in, ker ni uspela, so angleška podjetja začela proizvajati neko olje, kateremu so nadeli ime «Protirusko olje». Toda tudi to ni nič pomagalo.

i. p.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Prispevki za prizadete po snežnih plazovih v Sloveniji

Prebivalci Podlonjerja in Nove ceste so darovali skupno 6730 lir, kar smo poročali že v prejšnji številki. Danes objavljamo poimenski seznam darovalcev:

Rauber A. 100, Finotto A. 100, Živic Marija 100, Sau Katka 100, Kavčič Ivanka 100, Černigoj Ana 100, Skadler Pina 100, Valič Justa 100 Mlač Helena 200, Mersič Roža 100, Ferluga Pavla 100, Afrič Marija 200, Čuk Albin 100; Zerjal Nina 100, Barozzutti Emilija 100, Gec Viktor 300, Ludovissi 100, Čok Valerija 100, Čok 100, Zuljan Ema 100, nečitljiv podpis 100, Gersini Marija 50, Sudič 200, nečitljiv podpis 100, Kranjc Andrej 200, Bianchet Olga 100, Burolo 50, Peppi 50, Kolarič Ernest 50, Stančič Anton 100, Ronchetti A. 500, Čok Vanek 50, Manzini 100, nečitljiv podpis 100, Ferfolja 100, nečitljiv podpis 50, Zupančič D. 100, Čok Avgustin 50, Codin 50, Čok Stanko 200.

Na Novi cesti pa so darovali: Grgič Karlo 100, Turko Marija 100, Turko Justina 50, Černigoj Pina 100, Bitti Angela 50, Černigoj Marija 20, Mohorčič Štefanija 50, Simonini Vida 200, Mezgez Katerina 100, Čok Josipina 200, Čepar Elda 20, Turko Miranda 80, Formi Jolanda 50, Čok Alma 50, Jazbar Silvo 150, Kozlovič Ana 50, Jurkič Nina 200, Grgič Zofka 150.

Prebivalci iz Boršta so potom občinskega enotnega odbora darovali za prizadete po snežnih plazovih v Sloveniji naslednje prispevke:

Marc Miloš 500 lir, Sedmak Anton 500, Karbava Josip 200, Zega Bruno 200, D'Agostina Enzo 300, Lucchetti Angela 200, Petaros 500, Cerneka Anton 500, Karpeneti Anton 500, Kermac Zofija 100, Slavec Julijan 300, Zahar Ema 300, Petaros Alojz 250, Matevlič Uršula 500, Petros Karel 200, Zerjal Avgust 150, Maver Karel 150, Kosmač Rudi 500, Scroccaro Alojz 200, Sedmak Ivan 1.000, Petaros Albin 100, Sedmak Alojz 500, Baračič Peter 100, Petaros Ciril 300, Zobec Milan 500, Zerjal Ivana 1.000, Cerneka Zorko 300, Colsani Mario 200, Zahar Anica 500, Glavina Sava 500, Zobec Mohor 500, Zobec Ivan 200, Zahar Ljuba 200, Zerjal Justina 100, Zerjal Helena 500, Kosmač Alojz 500, Bažec Angela 200, Boneta Anton 500, Zobec Ivan 200, Petaros Mihela 300, Čač Josipina 200, Babuder Anton 200, Bassanese Anton 100, Prašelj Alojz 300, Hrvatič Josip 200, Družina Marija 200, Skergat Anton 200, Pangerc Mario 250, Zerjal Ivan 300, Zahar Cilka 300, Kosmač Viktor 200, Benčič 100, Krajcar Andreina 150, Petaros Mario 150, Petaros Ivan 300, Petaros Ivan 100, Rapotec Roman 500, Pečenik Olga 500, Zobec Lovrenc 100, Rapotec Ivan 500, Hrvat Urh 400, Kosmač Rudolf 200, Petaros Danilo 1.000, Petaros Albin 100, Auer Marta 500, Zahar Bruno 500, Zahar Rok 500, Rapotec Anton 400, Hrvat Alojz 500, Petaros Stefan 300, Petaros Anton 500, Družina Peter 300, Petaros Marjan 500, Brce Franc 1.000, Petaros Ivan 200, Glavina Franc 200, Kuret Branko 200, Zobec Mohor 200, Pernič Franc 400, Furlan Josip 200, Petaros Anton 500, Petaros Rudi 200, Petaros Franc 100, Glavina Dora 200, Družina Ciril 500, Počkar Franc 500, Zahar Mihael 300, Petaros Ivan 400, Ražem Anton 300, Petaros Danilo 200, Racman Milka 300, Petaros Anton 300, Petaros Dragi 500, Petaros Štefan 250, Družina Silvester 100, Zerjal 500, Zerjal Kristina 300, Zerjal Benedikt 300, Petaros Peter 500, Čač Andrej 100, Kuret Uršula 100, Pavletič Just 1.000, Sancin Mario 200, šolske sestre 1.000, Saba Franc 500, Sancin Mario 100, Petaros Karel 500, Sancin Vincenc 200, Zerjal Mario 200, Furlan Antonio 200, Malalan Franc 500, De Martini Karel 500, Petaros Mario 500, Boneta Karel 300, Zobec Ivan 100, Gerlj Albin 500, Deponte Nikolaj 500, Petaros Stanko 500, Hrvat Karel 500, Sedmak Kristina 400, Zahar Kristina 100, Boneta Stefanija 50, Bajt Kristina 200, Glavina Franc 100, Bizjak Slava 500, Kosmač Nikolaj 1.000, Petaros Anton 200, Zerjal Ivana 200, Slavec Vlado 400, Zahar Mario 500, Zobec Anton 250, Petaros Josip 500, Petaros Dragi 500, Kosmač Ivan 500, Bažec Ludvik 100, Bažec Viljem 200, Parovel Rudi 200, Pečenik Josip 250, Pavlič Lovrenc 1.000, Hrvatič Marija 200, Družina Žarko 500, Kosmač Anton 200, Družina Mirko 200, Hrvat Andrej 400, Petaros Peter 300, Parovel Mario 500, Parovel Ivan 100; skupno Boršt in Zabrežec 51.900 lir.

V Boljuncu so darovali naslednji: Starec Justina 300, Glavina Gina 300, Zerjal Santa 100, Zobec Erminija 100, Slavec Antonija 100, Filipčič Marija 200, Marc Antonija 100, Glavina Marija 100, Bolčič 200, Kozina Stana 300, Cah Vera 100, Slavec Olga 100, Senica Alojzija 300, Racman Lilijana 100, Frausin Lidja 200, Kraljič Marija 50, Zerjal Marija 200, Petaros Mario 300, Zerjal Mirko 200, Zerjal Ana 100, Sancin Mario 200, Samec Ernest 50, Zobec Mario 200, Zerjal Danilo 200, Prašelj Emilija 200, Korošec Anton 200, Bonano Jožefa 100, Strajn Anton 100, Ota Josip 500, Kuret Josip 200, Zerjal Branko 1.000, Sturman Marija 2.000, Sancin Marija 500, Mihelčič Marija 100, Sancin Danilo 200, Pečenik Jožef 200, Kozina Elza 100, Slavec Angel 200, Zerjal Valentin 200, Sturman Valentin 200, Pouh Ana 200, Kocjančič Ida 200, Maver Stana 100, Zerjal Alojz 200, Slavec Peter 200, Zerjal Dragi 500, Kraljič 400, Bonano Mira 200, Zerjal Edi 150, Zerjal Josip 500, Ota Draga 100, Zerjal Valentin 170, Sancin Oskar 300, Slavec Rudolf 200, Zerjal Marija 200, Steržaj Josip 200, Zerjal Josip 300, Kljun Antonija 200, Zerjal Ana 100, Zerjal Antonija 100, Zerjal Josip 200, Kozina Ignacija 300, Sancin Bazilija 100, Grzanič Ana 100, Maver Karmela 100, Maver Antonija 50, Zerjal Mario 100, Maver Marija 100, Alberti Ernesta 100, Bandi Zora 50, Zobec Ludvik 100, Slavec Vincenc 100, Mahnič Uršula 100, Zerjal Stanko 200, Maver Cvetka 100, Zerjal Bazilija 150, Alberti Antonija 150, Česnik Marija 100, Zerjal Marija 100, Gomolj Karlina 200, Pečenik Pavla 200, Korošec Ema 200, Sancin Valentin 200, Sancin Miro 500, Slavec Slava 500, Ota Josip 200, Zerjal Marija 300, Zerjal Rado 300, Alberti Berto 150, Maver Ivan 100, Pečenik Vida 100, Sancin Karol 150, Maver Vera 60, Kuret Alojzija 200, Kofol Danila 100, Zobec Izidor 300, Zobec Viljem 200, Kofol Jerica 500, Maver Karmelo 700, skupno 20.220. lir.

LJUDSKA PROSVETA

Prireditev v Ricmanjih

V nedeljo, 26. 4 t. l. ob 19.30 uri gostuje v Ricmanjih PD «Lonjer-Katinara» z lepo otroško igrico «Povodni mož», ki jo je režiral tov. Karel Čok starejši. Sledijo recitacije in nastop lonjerskega pevskega zbora. Ker je igrica zelo ljubka ter bo nedvomno pritegnila pozornost vseh gledalcev, vabimo k čim večji udeležbi.

* * *

Prosvetno društvo Opčine priredi v soboto 5. aprila ob 20. uri godbeni koncert v Ljudskem domu na Opčinah.

* * *

Fučikova drama «Izpod vešal» v Skednju

Drugo nedeljo, 6. aprila ob 20. uri bo Ljudski oder gostoval v Prosvetnem domu v Skednju s Fučikovo dramo v petih slikah s prologom in epilogom «Izpod vešal». Pri igri bo sodeloval tudi svetovalski kvartet.

«Jurij Tepček» na Opčinah

V nedeljo, 23. t. m. nas je mladinska dramska skupina na Opčinah presenetljivo razveselila z nelahko klasično Moljerovo komedijo «Jurij Tepček». S ponosom lahko rečemo, da imamo na Opčinah dobro, mlado dramsko skupino, ki stalno raste in dozoreva ter zdaj že lahko podaja tudi težja, klasična dramska dela.

Prizor iz «Jurija T

TU PA TAM...

TOKRAT BREZ «VEDEREMO» — *Če so italijanski šovinisti «kampelci» za odmetavanje raznobarvnih več ali manj «bojevitih» letakov, titofašisti v tem pogledu prav nič ne zaostajajo. Tako so se hoteli izkazati tudi ob priliki zadnjih tržaških dogodkov, ko so natrosili to svojo klavrno šepajočo papirnato šaro. In to naj bi bil njihov drugi «vederemo». Prvič je «Primorski» nekam nerodno bleknil svoj «vederemo» še pred več meseci in sicer, ko so pozivali na «upor» slovenske komuniste. Njihov takratni «vederemo» je ostal in bo ostal tudi v bodoče le pobožna želja. Res pravi «vederemo», pri katerem še vedno bulijo kot bik v nova vrata. Sicer pa so bili tokrat previdnejši in «Primorski» noče več pisati o «vederemo», kljub temu da titofašisti pozivajo tokrat na «punt», kar vse tržaške delavce. Pa niti toliko «korajže» nimajo, da bi se podpisati. Sicer bi bil vsak podpis popolnoma odveč, ker vse skupaj smrdi že kilometer daleč po titovskem plesnivem masłu, ki ga celo sestradana mačka ne povoha.*

TITOVSKA «RAZREDNOST» — *Titovcem ne gre v glavo, da so se uslužbenci radia Trst I «predrznili» stavkati, ko pa je znano — tako piše «Primorski» da ne smejo biti uslužbenci, ki so zaposleni pri zavezniških ustanovah, vpisani v nobenem sindikatu, niti se ne smejo udeležiti stavk kakršnega koli značaja. Res lep primer zahodne «svobode», ki jo titofašisti vneto podpirajo. Kje je torej vsa njihova «razredna» borbenost? Kaj pa pravijo na vse to «razredni» sindikati z vso svojo hiperrevolucionarnostjo»? Popolnoma nič, ker take vrste «razrednosti» lahko semo odobrava grobno tišino, ki jo hočejo unesti zahodni pokrovitelji in gojitelji titovskih «svobočin».*

HLAPCEM ZASLUŽENO PLAČILO — *Če je kdo v Trstu, ki si je te dni res «pošteno» zaslužil pri Vojaški upravi plačilo za svoje «trudapolno» hlapčevsko klečeplazenje in prikimovanje, so to prav gotovo tržaški titofašisti in njih vredni «indipendentistični» priveski. Eni in drugi so ploskali kolonialnim metodam «made in USA» s tako vnemo, da so si, revčki, olupili roke.*

Mislimo, da bi bilo s strani Američanov skrajno nehvaležno, če bi hoteli prezreti to vdano hlapčevsko uslužnost. Zaradi tega predlagamo, da se vsaj titofašisti imenujejo na vodilna mesta znanih komisij za raziskovanje protiameriškega delovanja. To je tistih komisij, ki vržejo lahko v katerem koli trenutku v ječo slehernega človeka, ki je le količkaj osumljen, da je tudi samo z mislijo nasproten ameriški napadalni politiki. Te komisije lahko spravijo namreč «pod ključ» celo nič hudega slutečega človeka, ki bi si samo drznil obrisati nos z... rdečim robcem. Titofašisti pa so za tako delo kot nalašč rojeni in prikrojeni. Zvestejših hlapcev Truman ne bo našel, četudi bi jih iskal opoldan z lučjo. Titopendentistom pa bi mirne duše lahko poverili upravo kake kolonije. Te dni so dobro pokazali, da imajo precej smisla za «neodvisnost».

ALI SO TANKI S ČOKOLADE — *Pred tednom dni je «Primorski» pisal, da so si kmetje Malega Repna z vojaškimi vajami lepo «opomogli». V nedeljo pa ti titovsko trobilo, kar naenkrat obrne «bržolco» in zajavka, da delajo anglo-ameriški vojaki v Jezeru škodo in da tanki razrivajo ceste in njive. Kako torej? V Malí Repen so prinesli tanki nekako «blagostanje», v Jezeru pa povzročajo škodo. Ali so morda tanki, ki šartijo po Malem Repnu lažji? Pa ne da bi bili s čokolade in zvečilnega gumija?*

Res težaven posel za «Primorski», ki hoče dokazovati, da brani interese ljudstva, mora pa istočasno paziti, da se ne zameri gospodarju z ostran luže. Zato tudi skuša udariti enkrat po sodu, drugič po obroču. Ker pa je neroden se končno udari po... vseh desetih prstih.

HLAPCI SE KREGAJO — *Titofašistična beograjska in De Gasperijeva rimska vlada se prav te dni še posebno prerivata pred atlantskim koritom kot prašiča, ko jima nasuješ krme. Njuna krma bi bila v tem primeru STO. Oba atlantska hlapca se pehata in hvalita na vse pretege svoje milijone bajonetov, ki sta jih nabrusila za wallstreetske krvi in dobičkov žejne mogotce. Oba ponujata nenasitnemu ameriškemu vojnemu žrelu čim več topovskega mesa, čim več divizij in čim večje odstotke državnega proračuna za oboroževanje. Na vseh koncih in krajih se skušata prekositi le, da si priborita prvo mesto pri atlantskem koritu. Toda De Gasperijevo prerivanje je popolnoma zaman, ker ga je beograjski prašič — tako ga je namreč nazval sam Churchill — že spodnesel.*

Vse to kreganje in prerivanje pa lahko smatramo za račune brez krčmarja. In v tem primeru bo odigralo odločilno vlogo krčmarja prav jugoslovansko in italijansko ljudstvo, ki bo v pravem trenutku obračunalo z obema prekupčevalcema s topovsko hrano.

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

POGAZITI HOČEJO ŠE ZADNJE OSTANKE DEMOKRACIJE

Združimo se v obrambo vseh demokratičnih svoboščin

Dvoumna sobotna stavka DZ - Jasen izraz polurne stavke ES - Manifestacije in spopadi v soboto
Vloga fašističnih škvadristov - 60 ranjenih in 40 aretiranih - Pred sodišče je prišlo skupno 79 oseb

Težki dogodki, ki so se odigrali v našem mestu v četrtek zvečer, ko se je civilna policija na nečloveški in surov način zaganjala proti manevrskim množicam italijanskih nacionalističnih krogov, so imeli svoj odmev in posledice še naslednje dni.

Delavska zbornica je v soboto proglasila 13-urno protestno stavko in sicer od polnoči do 13. ure. Stavka bi morala biti v resnici izraz protesta proti kolonialnim sistemom vojaških oblasti, ki so z brutalnim nastopom policije pogazile še zadnjo trohico osnovnih svobočin. Dejstvo pa je, da je iskala Delavska zbornica za to v svojem bistvu dvoumno stavko, ki je ustvarila v mestu precejšnjo zmedo, podporo pri delodajalcih, ravnateljstvih tovarn in celo oblasteh. Ze samo iz tega razloga se je polurna stavka, ki so jo proglasil člani ES docela razlikovala. Ta stavka je bila nedvoumen izraz protesta proti brutalnosti kolonialne politike za obrambo vseh teptanih svobočin, ker so to teptanje najbolj občutili komunisti z omejevanjem javnih zborovanj, svobode tiska, izgonom družine tov. Cattonarja itd. S tem protestom so ES protestirali proti vsem omejitvam, v katerih se izraža imperialistična politika.

To je bilo tudi bistvo ogorčenih protestov tržaških delavcev, ki so jih izrazili v teku sestankov na raznih deloviščih in v podjetjih. Protestne resolucije so bile odobrene v ladjedelnici Sv. Roka, v ILVI in drugje.

INCIDENTI V MESTU

V središču mesta pa je prišlo do prvih incidentov že v jutranjih urah, ko so začele krožiti skupine ljudi. Med njimi je bilo nekaj znanih fašističnih provokatorjev, ki so skušali spremeniti značaj manifestacij. Prišlo je do demostraij proti angleški in ameriški vojaški policiji, razbitih je bilo več šip vojaških klubov in raztrganih nekaj angleških zastav. Na Viale XX Settembre so prevrnili angleški avto in se spopadli s policijo. Do spopadov je prišlo tudi na Korzu. Nekateri fašistični škvadristi so razbili šipe na sedežu Fronte za neodvisnost in trgovine Pitassi. Policija jih pri tem poslu ni motila in je nastopila šele, ko je bilo vandalsko razdeljanje škvadristov končano in so jo popihali. Policija je nato napadla manifestante, ki so se zadržali več časa v središču Korza.

Kljub naskakom policistov z motorji in na konjih so manifestanti vztrajali. Surov nastop policije pa je še bolj razkačil razgrete demostrante, ki so nanjo navalili s kamenjem. Pri težkih spopadih je bilo več oseb ranjenih in tudi aretiranih. Anglo-ameriški oficirji, ki so vodili akcije policije, so stali seveda previdno ob strani, razen dolgina, ki se je še posebno izkazal z besnim udrihanjem po glavah in celo po obrazu demostrantov. Seveda so skušale izrabiti napeto ozračje skupine zloglasnih fašističnih provokatorjev in to z raznimi nesramnimi in žaljivimi izpadi proti Slovencem in komunistom.

POZIV KP IN ZKM

V popoldanskih urah se je ozračje umirilo. Do spopadov pa je prišlo pozneje in sicer ko se je raznesla vest o negativnem odgovoru, ki ga je dal gen. Winterton predstavnikom italijanskih nacionalističnih skupin.

V teku sobotnih izgredov je bilo ranjenih kakih 60 oseb, med temi 15 policistov. Policija je aretirala 60 demostrantov.

V ponedelje in torek je prišlo pred Vojaško sodišče za določevanje narokov skupno 79 oseb, dve pa sta še v bolnici. Od teh je bilo 12 oproščenih, 16 pridržanih, 51 pa so spustili na začasno svobodo.

Ze v petek sta izdali KP STO in ZKM poziv na svoje člane in vse prebivalstvo, v katerem obsojata brutalne metode policije VU, ki predstavljajo, ne glede za značaj in cilje manifestacije 20. marca, krvavo žalitev časti vsega prebivalstva. Z ljudstvom se je ravnalo v resnici kot z mešanico podložnikov vojaške kolonije, kjer je prepovedano vsako izražanje, posebno še, ker v danem primeru to ni po volji Titovi vladi. Poziva vse prebivalstvo, naj se združi, da si s skupno vztrajno borbo zagotovi pravico do svobodnega izražanja misli in si zajamči vse demokratične svoboščine.

Obvestilo Kmetijskega nadzorništva

Področno kmetijsko nadzorništvo obvešča:

a) Ker je v preteklem letu povzročil koruzni molj občutno škodo, obveščamo vse kmetovalce, da 30. t. m. poteče rok za odstranitev z njiv koruznice in koruznih štrcljev in za njih uničenje.

Ker je borba proti koruznemu molju po zakonu obvezna in, da se zainteresirani kmetovalci izognejo kazni, se pozivajo, da porujejo in zažgejo koruzna stebla in štrclje, ki so izvrstno skrivališče bub škodljivca.

Opozarjamo, da bo po preteženem roku gozdna policija izvršila pregled njiv in dvorišč in če bi našla koruznico na dvorišču ali štrlje na njivi, bo kršitelja kaznovala z denarno globo.

b) Ker v zadnjih mesecih vreme ni dopuščalo, da bi živinorejci, ki so se udeležili natečaja za dobro vzdrževanje hlevov, pobelili in razkužili svoje hleve, je ocenjevalna komisija odločila, da podaljša rok do 10. maja t. l.; to je zadnji termin za izvršitev del v hlevih natečajnikov.

Qončni pregled se bo izvršil brez nikakega predhodnega obvestila od ponedeljka 12. maja t. l. dalje.

Za tiskovni sklad «Dela»

Tovariš Milič Anton, podžupan zgoniške občine je darował ob priliki svoje 60-letnice 1.000 lir za tiskovni sklad «Dela».

Darovalcu iskrena hvala.

Do 31. t. m. prijave dohodkov

V ponedeljek 31. t. m. nepreklicno zapade rok za prijavo dohodkov leta 1951 (Vanonijev zakon).

Da se omogoči vsem zamudnikom pravočasna izpolnitev prijav, bo urad Zveze malih posestnikov v ulici Zonta št. 2, I. odprt tudi jutri, v nedeljo in sicer od 8.30 dalje.

Zgoniški svetovalci proti vezanim listam

Zgoniški svetovalci in politične skupine so poslali gen. Whitelawu pismo, v katerem zahtevajo uveljavitev mirovne pogodbe

Te dni so občinski svetovalci in predstavniki vseh treh političnih skupin zgoniške občine poslali generalnemu ravnatelju za civilne zadeve gen. Whitelawu pismo, v katerem odločno protestirajo proti volilnemu sistemu vezanih list, ki ga Vojaška uprava namerava (pismo je bilo poslano pred sporočilom o razpisu volitev) raztegniti na naše področje. Pismo obsoja sistem vezanih list kot protidemokratičen in kot kršitev želje in teženj prebivalstva in Mirovne pogodbe z Italijo, ki v Statutu predvideva na STO proporčni volilni sistem.

Občinski svetovalci protestirajo v svojem pismu tudi proti kolonialnemu sistemu, ki ga je Vojaška uprava uvedla na našem področju, kar dokazujejo dogodki preteklega tedna. Vsled tega zahtevajo, da se čimprej uveljavi Mirovna pogodba z Italijo ter Statut STO.

Na koncu pisma odborniki sporočajo gen. Whitelawu, da se pridružujejo akciji vseh slovenskih prosvetnih skupin področja A STO za zgraditev Osrednjega kulturnega doma v središču mesta in protestirajo, ker ni osebno sprejel predstavnikov teh skupin, ko so prišli k njemu s spomenico o KKuKlturnem domu.

Občni zbor Kmetijske zadruge

V nedeljo zjutraj je bil na sedežu Enotnih sindikatov redni letni občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge. Predsednik zadruge je podal obširno poročilo o enoletnem delovanju te zadružne ustanove ter nakazal perspektive za bodoče delovanje. Omenil je tudi, da so v teku pobude za razširitev in utrditev zadružnega delovanja. Po finančnem poročilu, ki ga je podal blagajnik se je razvila diskusija.

Navzoči zadružniki so predvsem odobrili plodovito delovanje odbora ter stavili več konkretnih in koristnih predlogov za okrepitev zadružnega poslovanja.

V nov odbor je bilo izvoljenih več starih odbornikov ter nekateri novi.

Sklenjeno je bilo, da se novo izvoljeni odbor sestane v ponedeljek 7. aprila in sicer v zadružni poslovalnici v ulici Foscolo.

Barkovljanske matere pri šolskih oblasteh

V sredo 26. t. m. so se sestale v Barkovljah matere šoloobveznih otrok. Na sestanku so obravnavale razna vprašanja domače šole. Zastopnica SHPZ je podala kratek pregled stanja slovenskih šol na STO in poudarila stališče VU, ki omejuje Slovencem pravico do ustalitve slovenske šole. Iznesla je tudi vprašanje spomenice, v kateri zahteva SHPZ enakopravnost slovenskega šolstva ter izboljšanje njegovih pogojev.

V diskusiji so matere postavile vprašanje III. razreda, ki ima že dva tedna pouk skupno s IV. razredom zaradi odstranitve nekega učitelja. Zahtevale so, naj se na njegovo mesto postavi nova učna moč po možnosti učiteljica Turko Ferdinanda, ki je že poučevala na tej šoli. Nujno je treba rešiti tudi vprašanje telovadnice, ker morajo učenci telovaditi v neograjenem prostoru pred šolskim poslopjem ter so v stalni nevarnosti zaradi prometa. Zene so izbrale delegacijo, ki je šla naslednji dan k šolskim oblastem ter se zglasila pri prof. Kacinu. Delegacijo je spremljala zastopnica SHPZ tov. Jelka Gerbec.

Delegacija je postavila svoje želje in zahteve g. prof. Kacinu, ki je obljubil, da se bo ta zadeva rešila v teku tega tedna ter da bo posredoval pri oblasteh za gradnjo telovadnice. Prav tako je tudi vzel na znanje željo mater, da se v Barkovljah ponovno namesti učiteljiva Turkova.

Obnovitev osebnih izkaznic

Tržaška občina opozarja, da se bo obnavljanje osebnih izkaznic zaključilo 31. t. m.

Do tega dne je treba obnoviti tudi izkaznice, ki zapadejo meseca aprila in maja. Urad v ulici Malcanton je odprt vsak dan od 8.30 do 13.30. Za delavce, ki bi ne mogli zapustiti dela, pa posluje urad od 16. do 20. ure. Vhod je v ulici Rettori št. 2.

Za teden dni

Sobota 29. Ciril
Nedelja 30. Janez
Ponedeljek 31. Benjamin
Torek 1. Hugon
Sreda 2. Frančišek
Cetrtek 3. Rihard
Petek 4. Izidor.

* * *

ZGODOVINSKI DNEVI

1. 4. 1809. se je rodil slavni r pisatelj Gogolj V. Nikolaj
3. 4. 1944. so nemški nacisti us lili na openskem strelišču talcev.
3. 4. 1945. je Rdeča armada sto v Prekmurju na sloven tla.

RADIO ODDAJ

TRST II.
Val. cc l. 306,1

SOBOTA: 13. Sramel kvinte pevski duet - 13.30 Kulturni zornik - 19. Pogovor z žen 21.30 Glasba iz revij - 22. D rak Koncert za violino v a-m - 22.30 Večerni ples.

NEDELJA: 9. Kmetijska od ja - 11.30 Oddaja za najmlaj 13. Glasba po željah - 16. K cert pevskega zbora - 19. Iz fl skega sveta - 21. Književnost umetnost - 22. Musorgski: « vanščina» - 1. dej.

PONEDELJEK: 13.30 Kultu obzornik - 19. Mamica pripove je - 20.10 Slovenski motivi - Koncert violinista prof. K Sancina - 21.30 Musorgski: « vanščina» - 2. in 3. dej.

TOREK: 13. Glasba po želj 19. Angleščina po radiu - 26. - 20.30 Aktualnosti - 21. Dram zirana povest - 22. Musorgski: vanščina», 4. dej.

SREDA: 13.30 Kulturni ob nik - 19. Zdravniški vedež - 2 Sola in vzgoja - 21. Vokalni k tet - 23. Dobrony in njegov lonski ansambl.

CETRTEK: 13. Slovenski m vi - 19. Slovenščina za Slove - 21. Radijski oder - John Druten: «Spominjam se mam nato Večerni ples.

PETEK: 13. Glasba po želj 19. Angleščina po radiu - 27. - 20.30 Tržaški kulturni razgle 22. Parada lahkih orkestrov.

"Primorski" laže

Laž je najpriljubljenejše orožje političnih propalic. To orožje so titofašisti v preteklih vročih dneh obilno uporabljali, da bi skušali diskreditirati komuniste pred ljudmi. Najgorostasnejšo laž je objavil «Primorski» v torek 25. t. m. pod velikim naslovom čez tri stolpce: Kominformisti ploskali fašistom s poslopja Doma pristaniških delavcev». *Odstavek pa se glasi:* «...skupina fašističnih demonstrantov je prikorakala pred palačo ECA na Trgu Duca d'Aosta *(celo nazivov tržaških trgov ne poznajo ti «pristni» Tržačani iz... Ljubljane, ker se trg imenuje degli Abruzzi)* ter pričela na vse grlo kričati in žvižgati. Tedaj so se na oknih Doma pristaniških delavcev, v katerem je sedež vodstva kominformistične partije, pojavili ljudje, ki so začeli ploskati fašističnim kričačem.»

To je laž, ki si jo je izmislila bolna domišljija prenapetega titovskega pisunčka. To je laž, ki meče senco le na tistega, ki si jo je izmislil. Ta sramotna laž dokazuje vsem ljudem, katerih revnih in bedastih sredstev se titovci poslužujejo, da bi prepričali tržaško prebivalstvo, da je treba vneto, kot delajo oni, hlapčevati anglo-ameriškim imperialistom in raznim okupacijskim generalom.

Tov. Cattonarjev se vrača v Trst

Obvestili so nas, da je te tovarišica Cattonarjeva, ki je Odsek za notranje zad pri VU na zahtevo ameri vlade na nečuven način izg iz našega področja skupn svojima hčerkama, dobila kumente, ki izpričujejo, da italijanska državljanka. S mi dokumenti bo lahko pri tudi v Trst. Zato jo v nede zjutraj pričakujemo.

Tito je prodal cono A

(Nadaljevanje s 1. strani)

smo ga že pred tremi leti krinkali in proti kateremu p vamo vse Tržačane brez razl ker bi taka «rešitev», ki bi tem postala permanentna, po nila nadaljevanje in pohujša sedanjega kolonialnega režima.

Da se tudi titofašisti strinjal tem imperialističnim in pro žaškim predlogom, nam potr dejstvo, da so se beograjski k začeli ponovno posluževati g «Tujega nočemo, svojega ne mo», kar pomeni, da cone A čejo, ker jim je ne bodo dali cone B, ki jo zasedajo, ne i stijo, kar dokazujejo tudi njih najnovejši klici «Tukaj je Ju slavija». Tako so, torej, tito šisti pristali na barantanje s S na prodajo Slovencev De Gas riju, kar je že lanskega avg Tito napovedal, ko je dejal, «Italijani lahko dobe Trst». Z da, da ga bodo po Titovi zasl v resnici dobili, čeprav bodo vedno ostali pri nas kolonizato Angleži in Amerikanci.

Toda proti tej rešitvi mora združiti vse Tržačane. Zahte moramo, kot stalno poudar Sovjetska zveza, ustanovi STO. Samo tako se bomo la rešili tujcev, prekupčevanja, kosanja. Samo tako ne bomo doživljali pretepanja s strani perialistov in ploskanja njih hlapcev, titofašistov in «indip dentistov».

SVETOZAR NOVAK

Tržaška seja

(Nadaljevanje s I. strani)

ke narodnosti tiste demokra ne pravice, ki jih sedanji k lonialni režim zapostavlja.

Tov. Pogassi je na to pro stiral proti kolonialnemu sis mu, ki ga uvajajo na naš ozemlju in je poudaril važn enotne akcije. Obvestil je, sta bila v resolucijo Giu vnešena dva popravka, ki ju predlagala komunistična sku na, med tem ko je bil tretji bit.

Pred njim je govoril Gre retti (D.C.), fašist Morelli, se je posluževal svoje obič demagogije. Slataper za it janski blok, ki je izjavil, da pridružujejo pozivu KP skupno akcijo glede cone B A STO. Furlani za PRI in D ci za PSVG. Na koncu je b soglasno izglasovana resoluc ki je titofašisti «Primorske niso hoteli objaviti, da ne njihovi pristaši razumeli, ka podli, nizkotni, hlapčevski lažnivi so njihovi napadi pr komunistom, ki so to reso cijo sprejeli in podprli. Reso cija zelo jasno govori o de kratičnih svoboščinah, proti terim se lahko postavijo le ti ki se jim zoperstavljajo, t prav titofašisti, ki so v Ju slaviji in coni B likvidir vsak pojem svobode.

ŠPORT

Spored jutrišnjih tekem:

NOGOMET

I. KATEGORIJA: Sv. Marko - Arzenal, v Trebčah ob 9; Tovarna strojev - Primorje PK, v Boljuncu ob 13.30; Vesna - Frausin, v Nabrežini ob 15; Costalunga - Rozandra, v Boljuncu ob 15.30; Kolonja - Pristaniščniki, v Trebčah ob 15.30; Skedenj - Sv. Jakob (igrišče ni še določeno). Počiva Rojan.

II. KATEGORIJA: Corale - Trebče, v Boljuncu ob 10.30; Proleter - Union, v Trebčah ob 10.45; Partizani - Nabrežina, v Trebčah ob 13.30; Čebulec - Virtus (nadoknadna tekma). Počivajo Opčine.

KOSARKA

I. MOSKA KATEGORIJA: Vrdela - Skoljet, na Skoljetu ob 16.15; Sv. Alojz - xkedenj, na Skoljetu ob 15; Frausin - Magdalena, v Miljah ob 15.30; Inter - Arzenal, na Skoljetu ob 11.15.

II. MOSKA KATEGORIJA: Skedenj - Tovarna strojev, v Miljah ob 16.45; Inter - Pristaniščniki, na Skoljetu ob 9; Aquileia - Sv. Marko, v Aquilei ob 10.45.

ŽENSKA KATEGORIJA: Inter-Skedenj, na Skoljetu ob 10.45; Aquileia - Frausin, v Aquileji ob 9.45.

KOLESARSTVO

Jutri zjutraj bo druga kolesarska dirka, ki jo tokrat organizira Sportni krožek Skedenj. Zbirališče dirkačev ob 7. zjutraj pred sedežem krožka v Skednju. Tudi ta dirka je veljavna kot prelzkušnja za udeležbo na mednarodni kolesarski dirki Varšava - Berlin - Praga.

Odhod iz Barkovelj skozi Sesljan, Nabrežino, Prosek, Opčine, Obelisk, Cave Faccanoni, Bazovica, Padriče, Trebče, Opčine, po Narodni ulici na Trbiško cesto, križpot za Nabrežino, Prosek, Trbiška cesta, križpot za Nabrežino in nato skozi Opčine, Dacjo, Boljunc, Domjo, Sv. Ana s prihodom v Skedenj.

MANIFESTACIJA PROTI VOJNI IN ZA ODHOD VSEH ČET

V nedeljo 6. aprila bo kongres vseh tržaških partizanov miru

Samo še teden dni nas loči od kongresa partizanov miru, ki bo v nedeljo 6. aprila v Kinu ob morju. Letošnji kongres bo istočasno veličastna manifestacija proti vojni in proti nadaljnji zasedbi obeh con po anglo-ameriških in titovskih četah, da bo prebivalstvo lahko živelo v miru.

Tudi incidenti, ki so se pripetili v Trstu po 20. marcu potrjujejo, da je STO postalo vojaška baza, kjer se ne pretepajo samo komunisti, marveč vsi brez razlike. Zaradi tega obstoja nevarnost, da ukinejo še tistih par bornih svoboščin, ki jih uživa prebivalstvo.

Iz tega vidika je ta kongres še večje važnosti, ker bo iz njega poslana zahteva OZN, da direktno intervenira v korist Tržačanov in prebivalcev cone B, proti vojaški okupaciji ter da nudi vsemu Ozemlju jamstvo «odprtega mesta».

V tem tednu so posamezni odbori miru začeli različne akcije. Na Pončani so razdelili letak, s katerim pozivajo vse prebivalstvo, naj se združi v zahtevi, da OZN poskrbi za odstranitev okupacijskih čet, ki kršijo mirovno pogodbo. V Miljah so zahtevali odhod vseh čet obeh con, da se bodo begunci iz cone B, ki se nahajajo v Trstu, lahko vrnili na svoje domove. V drugih krajih so sestavili proteste proti uporabi plina in bakcilov kuge v Koreji. Podčrtali so tudi, da se nahaja v Trstu nekako zbirališče ameriških vojakov, ki prihajajo na dopust. Verjetno bodo prišli tudi iz Koreje ter s tem postavili v nevarnost zdravje našega prebivalstva.

V vseh okrajih, tovarnah in vaseh pa so obenem v teku volitve delegatov za kongres Vsakdo izmed izvoljenih bo prinesel na ta kongres svoja izkustva in predloge za okrepitev borbe proti vojaški okupaciji, da se Ozemlje ne bi spremenilo v vojno cono, marveč da ohrani svoj prvotno zamišljen značaj mirnodobskega središča dela in industrijskega ter trgovinskega razvoja z vsemi deželami.

Lepa pionirska prireditev

V nedeljo zjutraj je bila v Kinu ob morju dobro uspela pionirska kulturna prireditev, ki jo je organizirala Zveza pionirjev STO. Vrstili so se na tej lepi in prisrčni prireditvi recitacije, pevski zbori, harmonikarji itd.

Pionirji in pionirke raznih mestnih in okoliških pionirskih odelkov so tokrat prvič nastopali v Kinu od morju in želi obilo zasluženega odobravanja poslušalcev.

Dobro se je odrezal pionirski mešani zbor iz Križa, ki je pod veščim vodstvom dinamičnega in požrtvovalnega pevovodje Frančka Žerjala ubrano zapel nekaj lepih pesmi. Pohvale vredni so tudi pionir Visintin, ki je ob spremljavi na harmoniko pionirke Ladič lepo zapel dve pesmi. Tudi recitacije male Liliane Svara in Nadje Skerl so zelo navdušile poslušalce. Niso seveda izostajali pionirji iz Podlonjerja, Grete, Barkovelj, Magdalene in drugih sektorjev. Vsem gre nepristranska pohvala. Lepa kulturna prireditev je pokazala, da so si voditeljice poedinih oddelkov res prizadevale pri učenju malčkov. To naj bo v vzpodbudo za vse bodoče delovanje.

Prvi večji kulturni praznik Zveze pionirjev pa odpira pot najširšim možnostim plodovitega delovanja med najmlajšimi, za utrditev in razširitev pionirskih vrst.

Po prireditvi so bili vsi mali umetniki pogoščeni s čokolado in biškoti, dar njihovih odraslih prijateljev delavcev. Zveza pionirjev se tem potom toplo zahvaljuje zadrugam ladjedelnice Sv. Marka, Tovarne strojev in Arzenala za darovane slaščice.

60-letnica zgoniškega podžupana

V torek je slavil svoj 60. rojstni dan tov. Milič Anton iz Saleža. Tov. Milič je znan kot skrben in napreden kmetovalec in vinogradnik. Leta 1949 je bil izvoljen v občinski svet in za podžupana zgoniške občine. Mnogo se trudi za dobrobit občine. Zato uživa tudi veliko zaupanje med občani.

Stevilnim čestitkam za lep jubilej se pridružujejo tudi čestitke urednikov «Dela», ki mu želijo, da bi slavil še mnogo srečnejših jubilejev ter da bi med tem še veliko koristil svoji občini in našemu narodu na Tržaškem. Se na mnoga leta tov. Milič!

TEDENSKE NOVICE

V torek so stavkali od 9. do 12. vsi tržaški grafični delavci, ki zahtevajo skupno s stanovskimi tovariši v Italijanski republiki izboljšanje mezdnih in normativnih pogojev.

*** V nedeljo so bile volitve pristaniške družbe raztovarjalcev premoga. Pripadniki te skupine so kompaktno potrdili svoje prejšnje voditelje. Od 102 oddanih glasov je prejel Francesco Meneri 100 glasov. Potrjeni so bili nadalje: Rebec Josip z 100 glasovi, Pilato Marco z 99 glasovi, Fabro Valentino z 98 glasovi. Revizorji: Grandis z 99 glasovi, Ermani Arrigo je prejel 98 in Kert Giuseppe 97 glasov.

*** Cim se je zvedelo, da je grški vladni svet potrdil smrtno obsodbo za junaške tovariše Beloyannisa in drugih, je Zveza enotnih sindikatov poslala grški vladi protestno brzojavko. Protestno resolucijo so izglasovali tudi sindikalni tajniki posameznih strok ter vsi sindikalni aktivisti v tovarnah in podjetjih.

*** Odbor «Demokratične solidarnosti» je prejšnji teden poslal Vojaški upravi protestno pismo zaradi nasilne rekvizicije zasebne garaže v ul. Conti št. 1, v katerem zahteva, da se ta nedemokratični ukrep prekliče.

* * *

V petek prejšnjega tedna se je v ladjedelnici Sv. Marka težko ponesrečil 38-letni Clemente Pecchiari, stanujoč v ul. Zindis. Med delom je izgubil ravnotežje in padel z višine 4 metrov na tla. Pri padcu je zadobil poškodbe na glavi in si zlomil nosne kosti ter prebil lobanjo. Ponesrečenca so prepeljali v nevarnem stanju v glavno bolnico, kjer je bil sprejet v I. kirurški oddelek.

*** V soboto popoldne je nastal požar v baraki na Salita Contovello 9, ki je bila last 56-letnega Josipa Miklavca. Slednja mu je služila obenem kot stanovanje. Ogenj je popolnoma uničil barako ter vso opremo in oblačila.

*** Z gorilnim plinom je v soboto izvršila samomor 33-letna Edea Vizzi iz ul. Pascoli 6. Vzroki samomora niso znani.

*** Istega dne se je po nesreči zastrupil s plinom 74-letni Vincenzo Benedetti, stanujoč v Viale Miramare 197. Nesrečo so ugotovili nekateri stanovalci šele v popoldanskih urah. Truplo so prepeljali v mrtvašnico, dočim je policija uvedla preiskavo.

*** V torek zjutraj je izvršil samomor 39-letni dr. Sergio Cernigoj, ravnatelj ambulatorija v kopališču «Romano». Samomorilec se je obesil na cev vodnega rezervoarja v kopališčnem stranišču, še prej pa je popil količino strupa. Pravi vzrok samomora sicer ni znan. Vendar pa so nekateri mnenja, da gre za neke nerednosti, ki so jih baje ugotovili v upravi, ki jo je vodil Cernigoj. Morda pa ga je privedla do usodnega koraka bolezen.

*** V noči med sredo in četrtkom se je pripetila na železniški postaji v Rocolu teška nesreča. 20-letni Clemente Fabbris, zaposlen na postaji, je zdrsnil s stopnice vagona ter padel na tla. Z desno nogo je zašel na tir in kolo premikajočega se vagona mu je odrezalo nogo v višini gležnja. Zadobil je še druge težje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se bo moral zdraviti kakih 40 dni.

* * *

V tržaški občini se je v dneh od 19. do 26. t. m. rodilo 50 otrok in 2 mrtvorojena, umrlo je 88 oseb, porok je bilo 27.

Jutri bo občni zbor nabrežinske podružnice ES

Jutri ob 9. uri bo v kino dvorani v Nabrežini občni zbor nabrežinske sindikalne podružnice Enotnih sindikatov.

Tov. Gratton bo podal poročilo o sindikalnem delovanju, ki je bilo v tem razdobju nedvomno pozitivno. Enotni sindikati so intervenirali v obrambo za splošno izboljšanje delovnih pogojev, kakor tudi v neštetih primerih posameznih prizadetih delavcev povsod, kjer se je pokazala potreba. S tem pa še ne moremo trditi, da je bila povezav med vodstvom sindikata in posamezniimi vasmi ravno najboljša. Isto velja za povezavo s poedinimi skupinami delavcev, ki se stalno razmeščajo iz enega delovišča na drugo.

Na jutrišnjem sindikalnem zasedanju bo treba predvsem preučiti organizacijsko vprašanje tesnejše povezave med bazo in vodstvom, da se tako odpravijo vse tiste pomanjkljivosti, ki so morda ovirale udejstvovanje vsakega delavca v sindikalni organizaciji.

Vedno večje je število brezposelnih in to ne samo v mestu, marveč tudi v nabrežinskem okraju. Prav ta žalostni pojav, ki je posledica politike vojne in oboroževanja nam nalaga dolžnost, da združimo vse delovne sile, ki se hočejo boriti za pravico do dela in kruha.

Delavci nabrežinskega okraja!

Udeležite se polnoštevilno jutrišnjega sindikalnega občnega zbora, na katerem boste izvolili nov sindikalni odbor, v katerem naj bodo tisti tovariši, ki so se izkazali kot najboljši borci za pravice delovnega ljudstva.

PO ZASLUGI DOLINSKE OBČINSKE UPRAVE

Gročana, Pesek, Draga bodo dobile svoj vodovod

V Boljuncu so dogradili novo stanovanjsko hišo

Po dolgem zavlačevanju so merodajne oblasti končno odobrile strošek za napeljavo vodovoda v skrajni kot dolinske občine, to je za vasi Gročano, Pesek in Drago. Predvideni stroški za gradnjo novega vodovoda bodo znašali prilično 41 milijonov lir.

Nedvomno bo ta vest zelo razveselila vse prebivalstvo navedenih vasi, ki vidi v tem končno in težko pričakovano uresničitev svojih najosnovnejših potreb.

Lahko trdimo, da je bil prav problem vodovoda ena izmed prvih nalog, ki si jih je zadala sedanja občinska uprava v Dolini, čim je prevzela v svoje roke občino. S stalnim prizadevanjem, neštetimi intervencijami pri oblasteh je končno uspela in tako uresničila tudi ta del svojega volilnega programa.

Kar se tiče tehnične strani novega vodovoda, naj omenimo, da bo vodovod dolg približno 7.000 metrov. Uporabile se bodo cevi znamke «Mannesmann» s sklepi od 100 do 50 milimetrov premera. Voda bo izpeljana iz vodovodne napeljave ACEGAT-a v Bazovici do dvigalne postaje v bližini vasi. Napeljava bo povezana z zbiralnikom vode v sredini brega ter od tu do navedenih vasi. Nosilnost zbiralnika bo znašala 100 kubičnih metrov. Upoštevajoč bodoči razvoj navedenega predela, je predvidena dnevna dobava vode v količini 80.000 litrov.

V navedenih vaseh bodo postavili 5 vodnih pip in 4 napajališča. Prav te dni gre na dražbo prva skupina gradbenih del za delni znesek 18 milijonov lir.

Predvideva se, da bodo vsa dela za napeljavo vodovoda dokončana v osmih mesecih.

* * *

V Boljuncu so v zadnjem času dogradili novo stanovanjsko hišo, ki ima šest udobnih stanovanj. Tudi ta stanovanjska hiša je sad stalnega prizadevanja sedanje demokratične uprave dolinske občine, ki skuša po svojih močeh čimprej rešiti stanovanjsko krizo.

V kratkem bo začela ustanova IACP dodeljevati stanovanja prosilcem. Naj omenimo, da je bilo vloženih 16 prošenj, večinoma domačinov. Posebna občinska stanovanjska komisija je skrbno preučila vse prošnje ter stanovanjske razmere prosilcev in na tej podlagi nepristransko priporočila tiste prosilce, ki so v resnici najbolj potrebni stanovanja.

Sedaj je ležeče na IACP, da resno upošteva priporočila občinske komisije in dodeli stanovanja tistim, ki so nujno potrebni. Le na ta način se bo lahko izognila upravičenim kritikam, ki so bile iznešene ob prili